

יד מהרש"א
מסכת בבא בתרא
פרק חזקת הבתים
חלק ב'
מה. – ס:

ו' טבת תשע"ה

© Yechezkel Folger 2014

מפתח

דף מה. ודף מה:.....	4
תד"ה אבל מסר תד"ה אי הכי ותד"ה המפקיד ותד"ה אי דאיכא עדים.....	4
תד"ה נתנה לו.....	9
תד"ה אי דאיכא עדים.....	9
דף מו.....	9
תד"ה שפיר קאמר.....	9
דף מז:.....	9
רשב"ם ד"ה לוקח ראשון ותד"ה לוקח ראשון.....	9
דף מז.....	13
רשב"ם ד"ה לישנא אחרינא ותד"ה פעמים.....	13
תד"ה ירד מאומנתו.....	14
דף מז:.....	15
תד"ה מגורשת.....	15
תד"ה אבל בשטר.....	16
דף מה.....	17
תד"ה יקריב אותו.....	17
תד"ה אלא סברא.....	17
תד"ה גט מעושה.....	18
תוספות בא"ד דישראל.....	18
תד"ה אמר רבא.....	19
דף מח:.....	20
תד"ה אמר רב נחמן.....	20
דף מט.....	21
תוספות ד"ה מר בר רב אשי.....	21
תד"ה וכדרב כהנא.....	21
דף מט:.....	23
תוספות בא"ד וא"ת רב דפסיק.....	23
תד"ה יכולה אשה שתאמר.....	24
דף נ.....	26
תד"ה אילימא.....	26
תד"ה קסבר קנין הגוף.....	28
דף נ:.....	29
תד"ה ר' אלעזר אומר.....	29
דף נא.....	29
סוגיא דלגלויי זוזי חלק א' – רשב"ם ד"ה שמעת כו'.....	29
סוגיא דלגלויי זוזי חלק ב' – תד"ה למה כתב.....	30
דף נא:.....	32
סוגיא דלגלויי זוזי חלק ג' – תד"ה ר"ת ובא"ד אפילו.....	32
דף נב.....	35
תד"ה קבל מן הקטן.....	35
תד"ה ומודה לי אבא ורשב"ם ד"ה ראי' בעדים.....	35
דף נב:.....	38
תד"ה דברים העשוין להשאיל ולהשכיר.....	38
תד"ה נעל וגדר בדף נב: ודף נג.....	39
רשב"ם ד"ה ראי' בעדים.....	41

דף נג.	42
תוספות בא"ד אבל קשה	42
תד"ה נעל וגדר	42
רשב"ם ד"ה ומה מכר	42
רשב"ם ד"ה והשתא קעיילי	42
דף נג:	44
רשב"ם ד"ה מהו	44
תד"ה המציע	45
דף נד	46
תד"ה אדעתא	46
תד"ה מוליא	46
דף נד:	46
רשב"ם ד"ה כדאזיל תיירא	46
תד"ה וישראל	47
דף נה:	48
תד"ה דרך היחיד בא"ד לא ליתני	48
תד"ה ר' אליעזר מטהר	50
דף נו.	54
רשב"ם ד"ה ואזדא רבא לטעמיל	54
רשב"ם ד"ה וקבעי גמרא	54
תד"ה אבל פיסלא לא	55
תד"ה הר שעיר	55
רשב"ם ד"ה משלמין לו	55
דף נו:	56
תד"ה הרי אלו ג' עדיות	56
תד"ה אלא מעתה	57
דף נז:	60
גמרא ואי בעית אימא	60
תד"ה בשותפין	60
דף נח.	62
תד"ה מציינ	62
דף נח:	62
תוספות ד"ה אנבג	62
תוספות ד"ה מרזב	63
דף נט.	63
תוספות ד"ה החוט	63
תוספות ד"ה למטה	63
תוספות ד"ה עד טפח	63
תוספות בא"ד והא דמפליג	63
דף נט:	65
תד"ה מאי איריא	65
דף ס.	68
רשב"ם ד"ה מאי עליי	68
תד"ה ראויין הללו	68
דף ס:	68
גמרא ואיפכא איתמר	68

דף מה. ודף מה:

תד"ה אבל מסר תד"ה אי הכי ותד"ה המפקיד ותד"ה אי דאיכא עדים

[דף מה עמוד א] תוס' בד"ה אבל מסר כו' להד"מ שבא לידו בתורת אומנות אלא בתורת מכר א"נ כו' עכ"ל פי' מתוך שיכול לומר שלא בא מעיקרא לידו בתורת אומנות אלא שהוא מכר לו מתחלה א"נ אתה כו' מהימן נמי למימר שבא לידו בתורת אומנות ואה"כ מכרו לו וק"ל:

בא"ד כדפריך (לקמן) [לעיל מיניה] אי דאיכא כו' עכ"ל כצ"ל:

בד"ה א"ה כו' ומיהו קשה דלשון א"ה אפי' כו' אלא משמע א"ה דשלא כו' בעדים נמי לית ליה מגו כו' עכ"ל ור"ל דקשה דאינו כן דהא לאביי בעדים ולא ראה אית ליה מגו דחזרתיו לך כשיטת רשב"ם ועיין בזה בחידושי הרמב"ן דמשום קושיא זו דחק לקיים שיטת הרי"ף בזה וקרוב לזה שיטת ר"ת ע"ש וק"ל:

[דף מה עמוד ב] בד"ה המפקיד כו' ה"מ אביי למפרך ליה א"ה בעדים נמי ליהמניה במגו דאי בעי אמר נאנסו אלא דלא אסיק אדעתיה כו' עכ"ל מיהו לפי מה שכתבו התוס' לקמן דהא דפריך ליה אביי נמי מראה עבדו כו' אף על גב דאיכא תנא דאית ליה המלוה בעדים דצריך לפורעו בעדים סמך עצמו דמודה בפקדון משום דאיכא מגו דנאנסו א"כ אכתי קשה בפשיטות ה"ל למפרך ואכתי דליהמניה במגו דאי בעי אמר נאנסו ודו"ק:

בד"ה אי דאיכא כו' ה"ל למיתני ראוהו בידו אף על פי שהטלית כו' עכ"ל ויש ליישב דלרבותא נקט נתנה לו אף על פי שיכול לומר לא שכרתיך מעולם הכא נשבע ונוטל כמ"ש התוס' לקמן הך מלתא לא הוה שמעינן מראוהו בידו דלא שייך לומר לא שכרתיך כיון שהוא ביד האומן ותקנו וק"ל:

1) הקדמה First

a) משנה

i) לקוח הוא בידי to say מהימן isn't אומן

2) הקדמה Second

a) "המפקיד אצל חבירו בעדים צריך להחזירו בעדים" said that הדר ב' before he was רבה

b) "המפקיד אצל חבירו בעדים אין צריך and הדר ב' after he was רבה both say that להחזירו בעדים"

3) הקדמה Third

a) דברים העשויין להשאיל ולהשכיר on לקחתיו to say נאמן isn't מחזיק A

4) Fourth הקדמה

a) דברים העשויין להשאיל ולהשכיר don't count as כלי אומן רבה holds that

b) דברים העשויין להשאיל ולהשכיר count as כלי אומן רבה holds that

5) Fifth הקדמה – table on the שיטות of רבה and אביי on when an אומן is נאמן to say "לקוח הוא בידי"

	לכתחלה מסרו לאומן בעדים	לכתחלה מסרו לאומן בעדים	לכתחלה מסרו לאומן שלא בעדים	
	1	2	3	4
	ועכשיו ראוהו עדים בידו דאומן	ועכשיו לא ראוהו עדים בידו דאומן	ועכשיו ראוהו עדים בידו דאומן	ועכשיו לא ראוהו עדים בידו דאומן
1	רבה מקמי דהדר ב' בעוד דקסבר דהמפקיד אצל חבירו בעדים צריך להחזירו בעדים ואשר אית לי' דכלי אומן אין דומין לדברים העשויין להשאיל ולהשכיר	אינו נאמן דליכא מיגו דהחזרתי (דהרי צריך להחזירו בעדים) וליכא מיגו להד"ם (דראו עדים מסירתו) או אחר מסרו לי או אחר נתתו לי במכר (דהרי איכא עדים דמסרו לו באומנות) ותקשו תוספות דליהמני' במיגו דאי בעי אמר נאנסו דהרי לא ראוהו בידו עכשיו	נאמן מיגו דאמר אתה מכרתו לאחר והוא מסרו לי (אחר מסרתו לי במכר דלא דמי לדברים העשויין להשאיל ולהשכיר (עי' תוס' ומהרש"א ד"ה אבל דבגמ' לא דייקי והאי מיגו דאתה מסרתו לי במכר או אחר מסרו לי קראו רבה "להד"ם))	נאמן מיגו להד"ם או החזרתי או אתה נתתו לי במכר
2	אביי דלית לי' דהמפקיד אצל חבירו בעדים צריך להחזירו בעדים וגם אית לי' דכלי אומן דומין לדברים העשויין להשאיל ולהשכיר	נאמן מיגו דהחזרתי דאין צריך להחזירו בעדים	אינו נאמן דא"א לומר אחר מסרו לי או אתה מכרתו לי דדמי לדברים העשויין להשאיל ולהשכיר וליכא מיגו דהחזרתי או להד"ם (דהרי ראוהו עכשיו בידו) וגם מיגו דנאנסו אין כאן	נאמן מיגו להד"ם או החזרתי או אתה נתתו לי במכר
3	רבה בתר דהדר ב' וסבר דאינו צריך להחזירו בעדים אבל אכתי אית לי' דכלי אומן אין דומין לדברים העשויין להשאיל ולהשכיר	נאמן מיגו דהחזרתי דאין צריך להחזירו בעדים	נאמן מיגו דאמר אחר מסרו לי או אתה נתתו לי במכר דלא דמי לדברים העשויין להשאיל ולהשכיר	נאמן מיגו להד"ם או החזרתי או אתה נתתו לי במכר

6) מהרש"א and תוספות as explained by גמרא

a) רבה

- i) The אומן is נאמן in row 1 column 3 – where עדים ראוהו and מסר לו שלא בעדים – based on the מיגו indicated in the table
- b) אביי by קשיא
- i) אי הכי אפילו בעדים נמי
- ii) Meaning
- (1) I hold that
- (a) wherever ראוהו (as in row 2 columns 1 and 3) the אומן isn't מהימן
- (b) But where לא ראוהו (as in row 2 columns 2 and 4) the אומן is מהימן even if there are עדי מסירה as in row 2 because of אמר החזרתיו
- (2) but why do you hold in row 1 column 2 that the אומן isn't נאמן with מיגו דאי לא ראוהו even though אמר החזרתיו
- c) הדר רבה before תירוצ by תירוצ
- i) I hold that המפקיד אצל חבירו בעדים צריך לפרעו בעדים
- 7) תוספות
- a) קשיא
- i) The words "אי הכי" suggest that אביי is saying
- (1) I say that the אומן is never believed with a מיגו
- (2) But
- (a) Once you רבה say that אומן is נאמן with a מיגו in row 1 column 3 where there are no עדי מסירה and there is ראוהו
- (b) Then you should also say he's נאמן based on מיגו in row 1 column 2 where there are עדי מסירה and there is no ראוהו
- ii) But we've shown that אביי does rely on מיגו in row 2 column 4
- 8) מהרש"א
- a) תוספות by קשיא and רמב"ן analyze this סוגיא differently because of the קשיא
- 9) תוספות at עמוד ב' ד"ה המפקיד at עמוד ב' תוספות
- a) קשיא
- i) We've established that הדר רבה before he was הדר says the אומן isn't נאמן in row 1 column 2 – where there was מסירה בעדים and no ראה – because "המפקיד אצל חבירו בעדים צריך להחזירו בעדים
- ii) But why isn't the אומן believed with a מיגו that he could have said נאנסו
- b) תירוצ
- i) This מיגו doesn't occur to the גמרא at this point
- ii) And in the end it doesn't matter because once רבה was ב' הדר he holds that the אומן is anyway נאמן as explained in row 3 column 2

10) ד"ה המפקיד at מהרש"א

a) קשיא

i) Here's proof that even at this point the גמרא relied on the concept of מיגו דאי בעי אמר נאנסו

(1) גמרא of המשך

(a) רבה to אביי by קשיא

(i) A ברייתא holds that המפקיד את חבירו בעדים אין צריך להחזיר לו בעדים

(2) ד"ה המפקיד at the end of תוספות

(a) קשיא

(i) Why didn't רבה answer that another ברייתא supports him because it says that המלוה את חבירו בעדים צריך להחזיר לו בעדים

(b) תירוץ

(i) Because רבה realized that פקדון is different from הלואה because for פקדון there is a **מיגו that he could have said נאנסו**

11) גמרא of המשך

a) First הקדמה to אביי to קשיא

i) ברייתא

(1) If a בעל הבית gives his טלית to an אומן and the אומן claims that the הבית promised to pay two דינרי while the בעל הבית claims he only agreed to pay one דינר

(2) the rules in this table apply

אומן מהימן במיגו דאי באי אמר לקחתיו ועל בעל הבית להביא ראיה		כל זמן שטלית ביד אומן
אומן מהימן ונשבע ונוטל כמו שכיר	בזמנו	נתנו לו לבעל הבית
בעל הבית מהימן ועל אומן להביא ראיה	עבר זמנו	נתנו לו לבעל הבית

b) Second הקדמה to אביי to קשיא

i) Under what facts is the אומן believed בידו כל זמן שטלית בידו based on a מיגו he could have said לקחתיו

(1) It can't be that there are עדי מסירה because if there were עדי מסירה they'd know how much the בעל הבית agreed to pay

(2) Presumably עדים ראוהו that the טלית is now בידו

c) אביי to קשיא

i) We established for אביי in row 2 column 3 that an אומן isn't believed to say עדי מסירה where ראוהו even if there are no עדי מסירה

d) תירוץ

i) In fact

(1) If there are עדים that were ראוהו the אומן wouldn't be believed as in new row 1 below

(2) The ברייתא deals with where there are no עדים that say ראוהו and the אומן is believed מיגו he could have said "להד"ם or החזרתיו or נאנסו as in row 2 below

1	הוספה דלא מיתני בברייתא	כל זמן שטלית ביד אומן ואיכא עדים דראוהו בידו	אין אומן מהימן לפי שיטת אב"י בשורה 2 טור 3
2		כל זמן שטלית ביד אומן וליכא עדים דראוהו בידו	אומן מהימן במיגו לאב"י בשורה 2 טור 4
3		נתנו לו לבעל הבית בזמנו	אומן מהימן ונשבע ונוטל כמו שכיר
4		נתנו לו לבעל הבית עבר זמנו	בעל הבית מהימן ועל אומן להביא רא"י

12) תוספות

a) קשיא

i) Now that we've established as in row 1 that the אומן wouldn't be believed by מיגו that נתרצו for two דינרי if there were עדים that עכשיו ראוהו בידו עכשיו

ii) We have this קשיא

(1) why does the ברייתא need in row 4 to cite נתנו לו לבעל הבית ועבר זמנו as a case where the בעל הבית is זוכה

(2) when the ברייתא could have taught that even in row 1 where the טלית is still ראוהו ביד האומן the בעל הבית is זוכה if there are עדים that

13) מהרש"א

a) תוספות of קשיא to תירוץ

i) The ברייתא needs to state the rule for נתנו לו לבעל הבית to teach in row 3 that לא שכרתיך מעולם מיגו that he could have said נאמן בעל הבית בזמנו

ii) See על הבית לאו on דף מו. for an explanation of why in fact the בעל הבית can't rely on a מיגו that מעולם לא שכרתיך

b) המשך מהרש"א

i) Note that in row 1 where there are עדים that ראוהו ביד אומן

(1) the בעל הבית is זוכה is for the reasons set out for אב"י in row 2 column 3 of the first table in this דיבור

(2) The reason can't be that the בעל הבית is נאמן with a לא מיגו דאי בעי אמר לא – since שכרתיך – since בעל הבית can't be טוען that לא שכרתיך on an item that the אומן holds to be מתקן

(3) And that's why the ברייתא needs to teach in row 3 of the table above that there is no לא שכרתיך even if the בעל הבית holds the item

תד"ה נתנה לו

בד"ה נתנה לו כו' דלא עבר בבל תלין דמ"מ חזקה דאין שכיר משהה שכרו ליכא כו' עכ"ל ואנן תרתי חזקות בעינן דמשום חזקה דאין בעל הבית עובר בבל תלין לחוד לא אמרינן הכי משום דאיכא חזקה כנגדה דחזקה דאין השכיר עובר בבל תגזול כדאיתא התם בפ' המקבל וק"ל:

תד"ה אי דאיכא עדים

דף מו. at תד"ה אבל מסר See

דף מו.

תד"ה שפיר קאמר

[דף מו עמוד א] בד"ה שפיר קאמר כו' אבל אי הוה טעין לקוח כו' דירא לומר כן הואיל ויש עדים כו' עכ"ל דה"ל כעין מגו דהעזה ועיין בהגהת אשר"י וק"ל:

דף מו:

רשב"ם ד"ה לוקח ראשון ותד"ה לוקח ראשון

[דף מו עמוד ב] בפרשב"ם בד"ה לוקח ראשון כו' ודוקא לוקח ראשון אינו מעיד ללוקח שני היכא דלית ליה ארעא אחריתא אבל לוקח שני כו' אבל אם מכר לו באחריות כו' עכ"ל כצ"ל ומיהו לעיל בלוקח ראשון מעיד ללוקח שני כו' לא בעי לפרושי דמכר לראשון באחריות וחייש שמא יערערו אקרקע שלו דגזולה היא ויוציאה הנגזל ממנו ולא יהיה לו מזה לגבות וכפי' התוספות דאי הוה מיירי באחריות ה"ל למיתני נמי בכה"ג לוקח שני מעיד ללוקח ראשון כו' ולפי' התוס' קשה ודו"ק:

תוס' בד"ה לוקח ראשון כו' ואם תאמר ומלוה וערב כו' כדחיישינן לחד נגזל גבי לוקח כו' עכ"ל אבל לפרשב"ם לא קשיא להו אמאי לא חיישי במלוה וערב לחד ב"ח כדחיישינן לחד ב"ח גבי לוקח דיש לחלק דבערב ומלוה לא חייש כולי האי דשמא יפרע לו הלוי בזמנו במעות וא"ת לא יפרע לו במעות בזמנו שמא לא יהיה לו ב"ח ויהיה לו ממה לגבות משא"כ בלוקח ראשון דאיכא חדא חששא דשמא יהיה לו ב"ח אף על גב דבלוקח נמי איכא למימר דשמא יפרע לו במעות ולא יפסיד כלום מ"מ הלוקח חפץ בקרקע ודו"ק:

1) הקדמה

- a) The case
- i) a מוכר (ראובן) sells a שדה to לוקח ראשון (לוי) and afterwards sells a second שדה to לוקח שני (יהודה)
- b) First דין
- i) If בני חרי of ראובן has בעל חוב of ראובן is גובה first from these בני חרי
 - ii) If בני חרי of ראובן has no בעל חוב is גובה first from 'ב' of יהודה and then from 'א' of לוי
- c) Second דין
- i) If שדה 'א' was גזולה the נגזל can be גובה only from לוי
 - ii) But if לוי bought שדה 'א' with אחריות then לוי is חוזר first against ראובן and his בני חרי and then against 'ב' of יהודה
- 2) ברייתא
- a) "לוקח ראשון מעיד ללוקח שני והוא דאית לי' ארעא אחריתי"
- 3) ברייתא of the ביאור on the מחולק are תוספות and רשב"ם
- 4) ברייתא of the ביאור – רשב"ם
- a) Part 1
- i) The ברייתא deals with whether לוי can be מעיד for יהודה against a מערער who claims that 'ב' of יהודה is גזולה
 - ii) Now
 - (1) if יהודה bought only 'ב' from ראובן then לוי is a נוגע because he wants יהודה to keep 'ב' so that any בעל חוב of ראובן will be גובה from 'ב' of יהודה and not from 'א' of לוי
 - (2) but if יהודה bought from ראובן also 'ג' for which there's no מערער then לוי isn't a נוגע because any בעל חוב of ראובן will anyway be גובה from the 'ג' of יהודה before he's גובה from 'א' of לוי
 - iii) And this is what the ברייתא means when it says
 - (1) "לוקח ראשון מעיד ללוקח שני והוא דאית לי' ארעא אחריתי"
- b) Part 2
- i) Note that
 - (1) יהודה can be מעיד for לוי against a מערער who claims that 'א' of לוי is גזולה because if there is a בעל חוב of ראובן the בעל חוב will be גובה from שדה 'ב' of יהודה regardless of whether לוי keeps 'א'
 - ii) Now
 - (1) this applies only if לוי bought his באחריות שלא שדה so that לוי can't recover against יהודה if the מערער is גובה from לוי

(2) but if לוי bought his שדה באחריות then – unless ראוּבֵן has בני חרי from which לוי is גובה first – יהודה can't be מעיד for לוי because the עדות benefits him and he is a נוגע

5) ד"ה לוקח ראשון at מהרש"א

a) שאלה

i) Then why doesn't the ברייתא also teach that

(1) "לוקח שני [יהודה] מעיד ללוקח ראשון [לוי] והוא דאית לי' למוכר [ראובן] ארעא אחריתי"

b) תשובה

i) We've established that

(1) whether לוי is a נוגע depends only on whether a בעל חוב of ראוּבֵן will be גובה from a שדה other than 'א שדה – it's not relevant whether לוי bought his שדה באחריות

(2) While יהודה is a נוגע only if לוי bought 'א שדה with אחריות

6) ברייתא of the ביאור – תוספות

a) אחריות with 'א שדה לוי bought

b) The ברייתא deals with whether לוי can be מעיד for יהודה against a מערער ['מערער ב'] שדה who's טוען that 'ב שדה of יהודה is גזולה

c) Now

i) if יהודה bought no other שדה from ראוּבֵן then לוי is a נוגע because לוי wants יהודה to keep the שדה so that if there's a later מערער ['מערער ב'] who claims that שדה 'א of לוי is גזולה – לוי will then be able based on his אחריות to be חוזר against יהודה of שדה 'ב

ii) but if יהודה also bought 'ג שדה from ראוּבֵן and there is now no מערער on 'ג שדה then לוי isn't a נוגע because לוי based on his אחריות will be גובה from 'ג שדה of יהודה if מערער 'א prevails against 'ב שדה of יהודה and it also turns out that 'א שדה of לוי was גזולה from a 'ב מערער

iii) And this is what the ברייתא means when it says

(1) "לוקח ראשון מעיד ללוקח שני והוא דאית לי' [ללוקח שני] ארעא אחריתי"

7) בקיצור

a) בעל חוב חייש לוי says that רשב"ם

b) מערער 'ב לוי is חייש for a possible תוספות says that

8) מהרש"א of המשך

a) קשיא

i) Since for the שיטה of תוספות – unlike the שיטה of רשב"ם – the ברייתא deals only with where לוי bought 'א שדה with אחריות why doesn't the ברייתא also deal with where

לוקח שני [יהודה] שקנה [שדה ב'] באחריות מעיד ללוקח ראשון [לוי] והוא דאית לי' (1) **למוכר** [ראובן] ארעא אחריתי

ii) Namely

(1) if **ראובן** has no בני חרי then יהודה is a נוגע to be מעיד in favor of לוי against a מערער on שדה א' because if the מערער prevails לוי will be based on his אחריות be חוזר against שדה ב' of יהודה

(2) but if **ראובן** has בני חרי then יהודה isn't a נוגע to be מעיד in favor of לוי against a מערער on שדה א' because if the מערער prevails לוי will be based on his אחריות be חוזר against the בני חרי of **ראובן**

9) בריתא of המשך

a) ערב מעיד ללוה [נגד מערער א' שטוען אשר בני חרי א' דלוה גזולה היא] והוא דאית לי' ללוה ארעא אחריתי [בני חרי ב']

b) מלוה מעיד ללוה [נגד מערער א' שטוען אשר בני חרי א' דלוה גזולה היא] והוא דאית לי' ללוה ארעא אחריתי [בני חרי ב']

10) המשך תוספות

a) We established for תוספות that לוי is חושש that a מערער ב' might appear who'll be גזולה that שדה א' of לוי is טוען

b) קשיא

i) Why don't the מלוה and the ערב count as נוגעין בעדות even if לוה owns ארעא because they're חושש that there might be a מערער ב' who will be גובה the בני חרי ב' of לוה

c) The תירוץ of תוספות isn't relevant to מהרש"א here

11) בא"ד לוקח ראשון at מהרש"א

a) קשיא

i) Just as תוספות asks for its own שיטה that there ought to be a נגיעה based on the חשש of the מלוה and ערב that a possible מערער ב' might be גובה the אחריתי of the לוה

ii) Why doesn't תוספות ask that for רשב"ם there ought to be a נגיעה based on the חשש of the מלוה and ערב that a prior חוב בעל might be גובה the בני חרי ב' of the לוה

b) תירוץ

i) The ערב and מלוה aren't חייש because they'll be מפסיד if לוה loses his בני חרי ב' if לוי loses his בני חרי ב' only in the non-כיה case that after the current מערער is גובה the בני חרי א' of לוי both of these events happen:

(1) a prior חוב בעל appears and is גובה the בני חרי ב' of לוה

(2) and the לוה isn't פורע מעות to the ערב and מלוה on their הלואה

ii) But לוי is חייש because

- (1) if גובה is בעל חוב a מפסיד will be לוי then מערער loses his שדה ב' יהודה (1) if לוי is later פורע מעות ראוּבן and even if שדה א' his content to take מעות instead
- (2) because לוי as a לוקה wants to keep the שדה א' that he bought and isn't content to take מעות instead

דף מז.

רשב"ם ד"ה לישנא אחרינא ותד"ה פעמים

[דף מז עמוד א] בפרשב"ם בד"ה ל"א כתוב כו' אבל הראשון נראה שאמר רבא כו' עכ"ל דהכי משמע דאמלתא דסליק מיניה קאי דקאמר בבן גזלן אף על גב דאודי לא מהימן כדרב כהנא כו' ועלה קאמר רבא פעמים שאפילו בן גזלן כו' וק"ל:

תוס' בד"ה פעמים שבן כו' והא דאמר לעיל בן בן גזלן בן אומן כו' עכ"ל כ"ה בכל הספרים ישנים בן אומן ודאי דליכא לפרושי אלא בהודה דלא שייך הכא טוענין ליורש דא"נ הוה טעין הדר זבינתיה אבא אומן ממך לא מהימן כיון דאביו לא היה מהימן אבל עיקר דבריהם אבן בן גזלן דאית לן לפרושי ביה נמי בהודה דוקא דומיא דבן אומן ור"ל דבין לפי תמיהת ר"י מסברא אגירסא זו אמאי אין לו חזקה הא טוענין ליורש כו' ובין לפי תירוצו משום דמלתא דלא שכיח הוא לא תקשי מבן בן גזלן דקתני בהדיא לעיל דיש לו חזקה דהיינו בהודה דומיא דבן אומן ואדרבה משם יש להוכיח כתירוץ ר"י דמשמע כו' וכן פי' הרא"ש הריא דבן בן גזלן דיש לו חזקה בהודאה דומיא דבן אומן ע"ש ולאפוקי מפרשב"ם שפי' בבן בן גזלן דאתי בטענתיה דאבוה מאבי ירשתי כו' דא"כ לא הוה דומיא דבן אומן ודו"ק:

1) גמרא

a) ר' יוחנן

- i) אומן אין לו חזקה
- ii) בן אומן יש לו חזקה
- iii) גזלן ובן גזלן אין להן חזקה
- iv) בן בנו של גזלן יש לו חזקה

b) רב כהנא

- i) בן אומן יש לו חזקה בדאתי עדים ואמרי בפנינו הודה מערער לאומן
- ii) בן גזלן אין לו חזקה אפילו בדאתי עדים ואמרי בפנינו הודה מערער לגזלן דנקטינן אשר הודה לגזלן מתוך פחד

c) רבא – לפי גרסא א' דרשב"ם

- i) פעמים שאפילו בן גזלן יש לו חזקה כגון דקא אתי בטענתא דאבא דאבוה כלומר בטענה דאבי הגזלן
- d) רבא – לפי גרסא ב' דרשב"ם
- i) פעמים שכן בנו של גזלן אין לו חזקה כגון דקא אתי בטענתא דאבא דאבוה כלומר בטענה דגזלן
- 2) ד"ה לישנא אחרונא at רשב"ם
- a) מצד הדין רבא in גרסאות Both are correct
- b) But the first גרסא that deals with בן גזלן is preferable
- 3) מהרש"א
- a) רבא of מימרא because בן גזלן that deals with גרסא the first רשב"ם prefers the first because the מימרא of רב כהנא that deals with בן גזלן
- 4) ד"ה פעמים at תוספות
- a) ר"י of קשיא
- i) קאתי בטענתא דאבא דאבוה if נאמן not בן בנו של גזלן Why is
- ii) The fact is that he was יורש from בן הגזלן אבוה and we ought to be 'לי טענינן that מינך זבינתה מערער that טוען to the would have been אביו בן הגזלן
- b) "אי נמי" of תירוץ
- i) for a יורש a טוען we're not and לא שכיח is מינה זבינת' that טוען to בן הגזלן for לא שכיח that's טענה
- 5) ד"ה פעמים at מהרש"א as explained by ר"י of המשך
- a) בן אומן יש לו חזקה בן בנו של גזלן יש לו חזקה ר' יוחנן says We established that
- b) Now
- i) For בן אומן it's a פשיטות that the reason that יש לו חזקה
- (1) Isn't because we're טענינן for him as יורש that אבוה the אומן would be טוען אין לו חזקה since אומן since חזקה wouldn't avail to the טענה – מינך זבינתה
- (2) But is because he brings עדים that the מערער was הודה to his father the אומן
- ii) The same applies to בן בנו של גזלן that's listed together with בן אומן
- (1) His נאמנות isn't based on טענינן 'לי because as we've explained this is a טענה דלא שכיח
- (2) Instead he's נאמן only if – the same as בן אומן – he brings עדים that the מערער was הודה to his father the גזלן because we don't assume that this מחמת פחד is בן גזלן to a הודאה

תד"ה ירד מאומנתו

תוס' בד"ה ירד מאומנתו כו' דומיא דאריס דירד מאריסתו כו' עכ"ל דירד מאריסתו א"א לפרושי אלא שהחזיק בשדה אחר שירד מאריסתו אבל אם

החזיק בה בשעה שהיה עיין אריס אם הוא ירד אח"כ מאריסתו דהיינו שהחזיר השדה לבעלים הרי אינו מוחזק בשדה אבל באומן אפשר לפרש שהחזיק בכלים בשעה שהיה עדיין אומן ולא החזירם לבעלים ועדיין מוחזק בהם אלא שירד מאומנתו שכל מי שיביא לו כלים לתקן אינו מקבלם לתקן שלא רצה לעשות עוד מלאכה זו וק"ל:

- 1) ברייתא
 - a) ירד מאומנתו ומאריסתו יש לו חזקה
- 2) תוספות
 - a) "ירד מאומנתו דומיא דאריס דירד מאריסתו"
- 3) תוספות of ביאור – מהרש"א
 - a) הקדמה
 - i) ירידה for an אומן occurs when he no longer accepts כלים for repair
 - ii) בעלים to שדה אריס occurs when he returns the אריס for an ירידה
 - iii) "ירד מאומנתו יש לו חזקה"
 - (1) might mean that an אומן has a חזקה in כלים that he took before his ירידה (when he stopped accepting כלים for repair) and that he still holds after his ירידה
 - (2) or it might mean that an אומן has a חזקה only in כלים that he took after his ירידה
 - iv) but "ירד מאריסתו יש לו חזקה"
 - (1) Can't mean that an אריס has a חזקה in a שדה that he took before his ירידה (when he returned the שדה אריס to בעלים) and that he still holds after his ירידה – because he can't still hold a שדה that he must have returned to bring about his ירידה
 - (2) And must mean that an אריס has a חזקה in a שדה that he took after his ירידה
 - b) teaches that since "ירד מאומנתו דומיא דאריס דירד מאריסתו" it must be that similar to an אריס an אומן who is ירד מאומנתו has a חזקה only in כלים that he takes after his ירידה when he stopped accepting כלים for repair

דף מז:

תד"ה מגורשת

[דף מז עמוד ב] בד"ה מגורשת כו' וכגון שייחד לה ארעא כו' עכ"ל דבאשתו גמורה אפי' בייחד לה ארעא אחריתא אין לה חזקה כדלקמן ולא ניתא להו הכא כפרשב"ם {משום דתוספות סברי} דגם אם הוא שונא לה מייחד לה ארעא כיון שהוא חייב במזונותיה וק"ל:

- 1) ברייתא
 - a) an אשה who is מגורשת ואינה מגורשת can be מחזיק in בעלה even though בעל is חייב במזונות
- 2) רשב"ם
 - a) בעל isn't מייחד א שדה for מגורשת ואינה מגורשת so if the אשה does eat פירות from a שדה that belongs to בעל she has a חזקה
- 3) מהרש"א as explained by תוספות
 - a) אשתו גמורה the same as for מגורשת ואינה מגורשת a שדה for מייחד בעל can be
 - b) The ברייתא teaches that
 - i) if בעל was מייחד א שדה for מגורשת ואינה מגורשת of מזונות she has no חזקה if she's מזין herself from א שדה but she does have a חזקה if she's מזין herself from ב' שדה that בעל wasn't מייחד for her
 - ii) while אשתו גמורה has no חזקה even if she eats from ב' שדה

תד"ה אבל בשטר

בד"ה אבל בשטר כו' בפ"ק דב"מ אחריות לאו ט"ס בשטרי מקח וממכר ורב סבר אחריות ט"ס כו' עכ"ל וההיא דפ' מי שהיה נשוי כשפירשה דלא קבלה אחריות מידי כ"כ התוס' בפ' הניזקין ובפ' הכונס אבל עיקר התירוץ חסר הכא מדבריהם ונראה הכא מדקדוק דבריהם לתרץ דדוקא בשטרי מקח וממכר סבר רב אחריות ט"ס אבל בשטרי מתנה מודה רב דאחריות לאו ט"ס הוא וההיא דמי שהיה נשוי איירי בשטר מתנה כמ"ש התוס' לעיל ודו"ק:

- 1) רב as explained by מסכת גיטין in פרק מי שהי' נשוי in ברייתא
 - a) לקח מן האיש ואח"כ לקח מן האשה מקחו בטל עד שתכתוב לו שטר
- 2) מסכת כתובות in ברייתא
 - a) כתבה שטר even if בטל is מקחו
- 3) מסכת גיטין in תוספות
 - a) There is no סתירה between the ברייתות
 - i) The מקח isn't בטל if the אשה was אחריות
 - ii) now
 - (1) The ברייתא in מסכת כתובות deals with a שטר in which the אשה was פירשה that she didn't accept אחריות
 - (2) The ברייתא in מסכת גיטין deals with a שטר that was silent on אחריות but טעות סופר is אחריות for which
- 4) here תוספות

- a) The אחריות in ברייתא deals with מקח וממכר for which רב holds that טעות סופר
- 5) מהרש"א
- a) First קשיא
- i) כתובות in ברייתא here doesn't explain that the עיקר חסר מן הספר because deals with אשה שפירשה that she's not accepting אחריות
- b) Second קשיא
- i) Why does תוספות here emphasize שטרי מקח וממכר
- c) תירוץ
- i) Must be that – unlike תוספות in גיטין – תוספות here says there is no סתירה because
- (1) טעות סופר is אחריות for which שטרי מקח וממכר deals with גיטין in ברייתא (1)
- (2) טעות isn't אחריות for which שטרי מתנה deals with מסכת כתובות in ברייתא (2)
- סופר

דף מח.

תד"ה יקריב אותו

[דף מח עמוד א] בד"ה יקריב אותו כו' שור שנגח ד' וה' חייבי כו' עכ"ל כצ"ל:

תד"ה אלא סברא

בד"ה אלא סברא כו' אמאי איצטריך קרא גבי קרבן למכתב דכופין כו' עכ"ל נראה דאע"ג דמסברא דאגב אונסיה גמר ומקני לא שמעינן אלא דאם כפיהו אבל לא שמעי' דמצוה על הב"ד לכוף אותו י"ל דסמכו עצמן בקושייתם דלשמעינן נמי דמצוה על הב"ד לכופו לא איצטריך דכל מצות עשה נמי כופין כדאמרינן בפרק נערה כו' וכ"ה בתוס' פ"ק דר"ה אבל תירוצם שם קצת בע"א שכתבו דאיצטריך קרא הכא דסד"א דאין כופין כאן לפי שכתוב לרצונו כו' ע"ש בתוס':

- 1) גמרא
- a) אמר רב הונא תליוהו וזבין זביני' זביני דאגב אונסי' גמר ומקני
- 2) ברייתא
- a) "כופין אותו עד שיאמר רוצה אני" that קרבן teaches for יקריב אותו לרצונו
- 3) תוספות
- a) קשיא

- i) Once we know מסברא that "אגב אונסלי גמר ומקנה" why does the פסוק need to teach that we're מקריב a קרבן for which we were אותו
- 4) מהרש"א
- a) תוספות of קשיא to קשיא
- i) Why didn't תוספות answer that יקריב אותו teaches that there is a חיוב to be כופה
- b) תוספות of קשיא to תירוץ
- i) is בית דין כופה for all מצוות עשה so it can't be that יקריב אותו teaches that we need to be כופה
- c) קשיא
- i) תוספות of קשיא here by מתרץ in fact תוספות מסכת ראש השנה in תוספות saying that יקריב אותו teaches that there is a חיוב to be כופה
- ii) Why isn't there תוספות מפרך this תירוץ by noting that בית דין כופה for all מצוות עשה
- d) תירוץ
- i) without יקריב אותו we would have said that because of לרצונו there's a special rule that we're not כופה for קרבנות

תד"ה גט מעושה

בד"ה גט מעושה כו' וי"מ דהוי פי' דסיפא כיצד בכותי פסול כו' עכ"ל כצ"ל ועיין ברא"ש בפרק המגרש:

תוספות בא"ד דישראל

בא"ד דישראל שעישו כמעשה עובדי כוכבים כשר באומר כו' תני רבי חייא עובדי כוכבים שעישו כמעשה ישראל פסול ואפי' כו' עכ"ל כ"ה בתוספות וברא"ש בשמעתין אבל בירושלמי שלפנינו ובתוספות וברא"ש ובמרדכי פרק המגרש איכא הגירסא בהיפך זה ועיין הפי' שם במרדכי לפי גירסתם ולפי גירסת התוס' ורא"ש בשמעתין יש לפרש בהיפך ולשון שאמר ברישא באומר איני זן כו' ובסיפא אמר אפי' איני זן כו' מוכח כגירסא זו דברישא אמר דדייני ישראל שעישו על ידי מעשה עובדי כוכבים כשר דוקא באומר איני זן כו' דהיינו מעושה כדין דשלא כדין אפי' כולה בישראל פסול כדאמר שמואל בפרק המגרש ובסיפא אמר דייני עובדי כוכבים שעישו ע"י מעשה ישראלים פסול אפי' באומר איני זן כו' דהוי כדין וק"ל:

- 1) הקדמה
- a) כדין is איני זן ואיני מפרנס בעל גט מעושה
- b) כדין isn't איני זן ואיני מפרנס בעל גט מעושה

c) בדייני ישראל וחובט even פסול is מעושה שלא כדין that's גט that פרק המגרש says in שמואל ישראל

2) ר"א"ש by here and תוספות in ר"י as understood by ברייתא

a) דייני ישראל if it's directed by כשר is חובט עכו"ם by מעושה that was גט

b) חובט ישראל by מעושה even if it was פסול is דייני עכו"ם that was directed by גט

3) תוספות

a) ר"י of שיטה is consistent with the ירושלמי

		ירושלמי	
באומר איני זן וכו' דהוה כדין	כשר	דייני ישראל וחבטת עכו"ם	
אפילו באומר איני זן דהוה כדין	פסול	דייני עכו"ם וחבטת ישראל	

4) מהרש"א

a) גרסא with an opposite ירושלמי bring the מסכת גיטין in מרדכי and ר"א"ש and תוספות

		ירושלמי			
באומר איני זן וכו' דהוה כדין	כשר	דייני ישראל וחבטת עכו"ם	גרסא דידן רישא		
אפילו באומר איני זן דהוה כדין	פסול	דייני עכו"ם וחבטת ישראל	גרסא דידן סיפא		
באומר איני זן וכו' דהוה כדין	פסול	דייני ישראל וחבטת עכו"ם	גרסא בגיטין רישא		
אפילו באומר איני זן דהוה כדין	כשר	דייני עכו"ם וחבטת ישראל	גרסא בגיטין סיפא		

b) This גרסא isn't consistent with the שיטה of ר"י but מרדכי in גיטין explains how this גרסא can be read as consistent with the שיטה of ר"י

5) מהרש"א

a) the גרסא in ירושלמי of תוספות here is more מסתבר than the גרסא in ירושלמי of תוספות because in מסכת גיטין

i) the גרסא here correctly says

(1) in the רישא that the גט is כשר if it's כדין

(2) In the סיפא that it's פסול even if it's כדין

ii) While the גרסא in גיטין is a קשיא because it says

(1) In the רישא that the גט is פסול only if it's כדין – where there ought to be a שלא כדין if it's פסול that כל שכן

(2) In the סיפא that the גט is כשר even if it's כדין – this implies contrary to שלא כדין if it's כשר that כל שכן a שמואל that it's

תד"ה אמר רבא

בד"ה אמר רבא כו' ואם מסר מודעא לא הוי זביני דקי"ל ל כרב הונא כו' עכ"ל לא קאי אדסמיך ליה אמעשה דפרדיסא דבהא לא איצטריך לפסוק דקי"ל ל כרב הונא דרבא נמי מודה ביה דמהני ביה מודעא כדאמרינן לעיל אלא דאעיקר

מלתא דתלויה וזבין כו' קאי דבכל גוונא קי"ל כרב הונא דכתבינן מודעא אזביני כדפ"ה כו' וק"ל:

דף מח:

תד"ה אמר רב נחמן

[דף מח עמוד ב] בד"ה אמר רב נחמן כו' וכ"ש עדים דאלימי לארועי שטרא דהכי אמר כו' עכ"ל ומיהו רב נחמן אין נראה לו לחלק בין עצמו לעדים דאל"כ מאי פריך ליה לרב הונא גנבי כו' אי סבירא לך כר' מאיר כו' הא שפיר מצי סבר כרבנן ושאני עדים דאלימי לארועי שטרא וע"ש בתוס' וק"ל:

1) גמרא

a) רב נחמן

i) עדים שאמרו כתב ידינו הוא זה אבל אמנה היו דברינו אין נאמנין לפסול את השטר

2) תוספות

a) This despite the fact that עדים מיגו אין כתב ידם יוצא ממקום אחר דין applies even where have that they could have caused the לזה to be simply by saying זוכה

b) קשיא

i) נאמן holds that otherwise the לזה is because מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו רב נחמן to say based on מיגו that he could have been פוסל the שטר by saying it's מזויף

ii) At דף קנד. the גמרא says that אלימי עדים לארועי לשטרא

iii) So it should be a פוסל to be based on מיגו that עדים should be נאמנים based on a שכן כל שכן שטר

3) מהרש"א

a) הקדמה

i) מיגו with a נאמנין לארועי לשטר aren't עדים holds that ר' מאיר

ii) holds that because a לזה can't rely on מיגו דאי בעי אמר פרעתי ר' הונא

iii) asks why he didn't say directly that he agrees with ר' מאיר רב נחמן because presumably ר' הונא holds that just as a לזה isn't נאמן to be לארועי לשטר with a מיגו the same applies to עדים

b) קשיא

i) Why does רב נחמן assume that ר' מאיר רב הונא agrees with ר' מאיר that even עדים can't rely on מיגו to be לארועי לשטר

ii) Maybe רב הונא holds that

(1) although a מיגו with a שטר can't be לזה

(2) רב נחמן – contrary to מיגו with a שטרי are אלימי that are עדים

c) תירוץ

i) Must be that רב נחמן himself doesn't say that לאורועי לשטר

דף מט.

תוספות ד"ה מר בר רב אשי

[דף מט עמוד א] בד"ה מר בר רב אשי כו' אף על גב דכשכתב ידן יוצא ממקום אחר אין נאמן כו' עכ"ל הכי משמע להו דאיירי הכא דוקא באין כתב ידן יוצא ממקום אחר מדקאמר ניתן ליכתב כו' כמ"ש התוספות לעיל ורשב"ם לא פירש כן וק"ל:

תד"ה וכדרב כהנא

בד"ה וכדרב כהנא כו' וא"ת בלא רב כהנא כו' וי"ל שאני התם שעושה תנאי גמור כו' עכ"ל ק"ק דא"כ מאי מייתי נמי מזדרב כהנא דאימא נמי הא דקאמר מתנה עליה כו' היינו תנאי גמור ואם נאמר כמ"ש לקמן דאלשון דין ודברים לא צריך לאתויי ראיה כו' א"כ הדרא קושיין לדוכתה דמצי שפיר לאתויי נמי מהך דשאר כסות ועונה ונראה דהך קושיא שהקשו בלא רב כהנא כו' מ"ד אשאר כסות ועונה כו' אינה דוקא לפר"י אבל היא קשה גם לפי הי"מ כנראה מדברי התוספות דפרק הכותב ולפי"הי"מ תרצו שפיר דשאני התם שעושה תנאי גמור אבל מזדרב כהנא מייתי שפיר כמו שפי"הי"מ דע"כ איירי בלשון גרוע כו' אבל לפר"י הוצרכו לתרץ כתירוץ שני דהכא שאומר מעצמו כו' ודו"ק:

1) הקדמה

a) אשתו were מתקן חכמים that belong to נכסי מלוג of פירות בעל that eats

2) גמרא as explained by the משנה

a) "כתב לה דין ודברים אין לי בנכסייך" if פירות loses the right to בעל

3) ברייתא

i) "האומר דין ודברים אין לי על שדה זו לא אמר כלום"

4) גמרא

a) כתב לה בעודה ארוסה because the משנה deals with משנה to the סתירה isn't a ברייתא and follows the שיטה of כהנא רב that ממקום [כלומר שלא באה לו כבר] אחר [בתקנה דרבנן] אדם מתנה עלי' שלא יירשנה"

- 5) ר"י and "יש מפרשים" of מחלוקת – תוספות
- a) יש מפרשים
 - i) "אין לי דין ודברים" is a לשון גרוע because if it were a טוב it would be effective also for a כבר לו כחה הבאה – meaning for אשתו נשואה
 - ii) רב כהנא teaches that even a לשון גרוע is effective for ארוסה בעודה where the נחלה isn't באה לו כבר
 - iii) And it must be that רב כהנא deals with a לשון גרוע because a לישנא מעליא would have been effective also for כבר לו כחה שבאה לו
 - b) ר"י
 - i) although "אין לי דין ודברים" is in fact a לשון גרוע it's a פשיטות even without רב באה לו כבר that a לשון גרוע is effective for a נחלה that wasn't כבר לו כחה
 - ii) Instead the גמרא relies on רב כהנא only to prove that a person can be מסתלק דבר שלא בא לעולם
- 6) תוספות of המשך
- a) הקדמה
 - i) ברייתא
 - (1) האומר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שאין ליך עלי שאר כסות ועונה
 - (2) ר' יהודה אומר בדבר שבממון תנאו קיים
 - b) ר"י to קשיא
 - i) This ברייתא already teaches that a person can be מסתלק from לעולם בא דבר שלא
 - ii) what does רב כהנא add
 - c) First תירוץ
 - i) "שאני התם שעושה תנאי גמור"
 - ii) The גמרא needs to rely on רב כהנא to prove that a person can be מסתלק from תנאי as a סילוק even when he didn't express his דבר שלא בא לעולם
 - d) Second תירוץ
 - i) There is also a second תירוץ in תוספות whose פרטים aren't relevant here
- 7) מהרש"א
- a) תירוץ to קשיא the first
 - i) תנאי there is a "מתנה אדם" רב כהנא also deals with
 - ii) So what proof is רב כהנא to the גמרא that a person can be מסתלק from דבר שלא בא לעולם תנאי as a סילוק even when he didn't express his
 - b) תירוץ of מהרש"א to be מיישב the first תירוץ of תוספות

- i) We established for ר"י that we know even without רב כהנא that אין לי דין "לישנא גרוע" that's as effective for what's not yet בא לידו as any "תנאי גמור" including מעליא
- c) פירכא
- (1) Then "הדרא קושיא לדוכתה" – what does the מימרא of רב כהנא add when we can rely on
- (a) דבר שלא בא דבר מסתלק from ברייתא that teaches that a person can be לישנא מעליא with a לעולם
- (b) combined with the סברא of ר"י that a לשון גרוע counts as a מעליא for a נחלה that לא בא לידו
- d) final תירוץ of מהרש"א
- i) Return to the קשיא of תוספות on why the מימרא of רב כהנא is needed once we have the ברייתא האומר לאשה
- ii) This קשיא applies to יש מפרשים as well as to ר"י namely – לשון of the לכאורה – ברייתא is a לשון גרוע so why does the גמרא need to rely on רב כהנא to prove that לשון גרוע is effective
- iii) The first תירוץ of תוספות is a תירוץ to the קשיא of תוספות as it applies to יש מפרשים
- (1) "מתנה אדם" with a תנאי גמור is actually a לשון טוב and that's why the גמרא can't rely on the ברייתא
- (2) But the גמרא can rely on רב כהנא because we've established that יש מפרשים hold that the לשון in the case of רב כהנא must be a לשון גרוע
- e) קשיא
- i) Then how does תוספות answer its קשיא to ר"י
- f) תירוץ
- i) ר"י relies on its second תירוץ to answer its קשיא

דף מט:

תוספות בא"ד וא"ת רב דפסיק

[דף מט עמוד ב] בא"ד וא"ת רב דפסיק כו' וי"ל דשאני ירושה דנפלה קמיה דבעל דיררשי האשה כנכרים כו' עכ"ל ומיהו רב כהנא דאמר אדם מתנה עליה שלא ירשנה כו' משמע דאירי נמי בכה"ג בירושה דנפלה קמיה והיררשים הוו כנכרים ואפ"ה קאמר דיכול להסתלק עצמו ואפשר דרב ודאי פליג אדרב כהנא אלא דלגבי פירות דמוקמינן מתני' בהכי מודה רב דשפיר יכול להסתלק כיון שנשארו ביד מי שהן עכשיו ודו"ק:

- 1) First הקדמה

- a) אשתו were מתקן that בעל eats פירות of נכסי מלוג that belong to
- 2) Second הקדמה
- a) גמרא as explained by the משנה
- b) "כתב לה בעוד ארוסה דין ודברים אין לי בנכסייך" if פירות has no further rights in בעל based on the שיטה of רב כהנא that אדם מתנה [בתקנה דרבנן] אחר ממקום אחר "נחלה הבאה לו ממקום אחר [בתקנה דרבנן] אדם מתנה" עלי' שלא יירשנה"
- 3) Third הקדמה
- a) רב disagrees with רב כהנא and says that בעל can't be מסתלק from his right דרבנן to be חכמים עשו חיזוק לדבריהם כשל תורה because יורש נכסי אשתו
- 4) תוספות
- a) קשיא
- i) For רב why does the משנה say that בעל has no further rights in פירות if "כתב לה" דין ודברים אין לי בנכסייך"
- b) מהרש"א as explained by תירוץ
- i) רב disagrees with רב כהנא only בירושת אשתו where if he loses his ירושה rights the נכסים would pass over to "נכרים" who are יורשי אשתו
- ii) He agrees with רב כהנא on פירות נכסי מלוג where after סילוק the פירות remain with אשתו
- 5) מהרש"א of המשך
- a) שאלה
- i) Why does תוספות assume that רב כהנא disagrees with רב and refers to אשתו נכסי as well as to מלוג נכסי פירות
- b) תשובה
- i) The words "שלא יירשנה" imply that רב כהנא says that the סילוק is also effective for ירושת אשתו

תד"ה יכולה אשה שתאמר

בד"ה יכולה אשה כו' ומ"מ אומר רשב"א דא"א לומר כן כו' משמע דלטובת האשה נתקן כו' עכ"ל וצ"ע דלפ"ז מאי מייתי מדרב הונא כיון דלטובתו תקנו יכול לומר איני חפץ באותה טובה כמו שפירש ר"י גופיה לעיל הא בפירות לא לטובת האיש נתקן אלא לטובת אשה ואימא דלא יכול האיש להסתלק ולא דמיא למזונות דהאשה תוכל להסתלק כיון דלטובתה נתקן ועוד דבפירות אפי' האשה שנתקן לטובתה לא תוכל להסתלק מפורקנא כמ"ש התוס' מיהו בהא איכא למימר דמה שהאיש יוכל להסתלק היינו דוקא בעודה ארוסה ודו"ק:

- 1) First הקדמה

- a) תקנו לאשה מזונות תחת מעשה ידי'
- 2) Second תוספות and רשב"ם – הקדמה – רב הונא אמר רב – as explained by
- a) "because the תקנה עיקר was for מזונות אשתו and לטובתה נתכוונו" because the תקנה עיקר was for מזונות אשתו and לטובתה נתכוונו
- 3) Third תוספות and רשב"ם – הקדמה
- a) תקנו לבעל פירות תחת פרקונה
- 4) גמרא
- a) Since רב הונא אמר רב said that אשה can מסתלק herself from מזונות it follows that בעל can מסתלק himself from פירות בעודה ארוסה
- 5) גמרא of the ביאור – רשב"ם
- a) The גמרא means that we derive
- i) from רב הונא אמר רב that "כל שכן וכל שכן" that בעודה ארוסה – when בעל wasn't קרקעיתה לפירות זוכה in פירות –
- ii) that בעל can say I don't accept the תקנה of פרקונה and I waive my rights to the פירות of תקנה
- 6) תוספות
- a) רשב"ם to רשב"א of קשיא
- i) it's משמע from פי פרק אף על פי that the תקנה עיקר of פירות was for פרקונה and "איני מקבל עלי תקנת פירקונה" and that בעל can't say "איני מקבל עלי תקנת פירקונה" and that בעל can't say "איני מקבל עלי תקנת פירקונה"
- ii) and by the way because of the חשש that עובדי כוכבים בין עובדי כוכבים even the אשה can't be מסתלק herself from פרקונה
- 7) מהרש"א
- a) רשב"א to קשיא
- i) The fact remains that the גמרא here holds that בעל can בעודה ארוסה be מסתלק himself from פירות based on the rule of רב הונא אמר רב for מזונות
- b) קשיא Second
- i) And we've also established that even the אשה for whom פרקונה is לטובתה can't be מסתלק herself from פרקונה
- c) קשיא תירוץ to the first
- i) רשב"ם understood from רשב"א that
- (1) בעל can be מסתלק from פירות and avoid the תקנה of פרקונה even for אשתו נשואה
- (2) And that רשב"ם was מוסיף that "כל שכן וכל שכן" that בעל has this right בעודה ארוסה
- ii) Now

- (1) בעל has this right ארוסה for the reason that רשב"ם agrees with רשב"א (1) that רשב"א gives because then בעל wasn't זוכה in פירות לקרקעיתא
- (2) אשתו נשואה בעל also has this right רשב"ם disagrees with רשב"א (2)

דף נ.

תד"ה אילימא

[דף נ עמוד א] בד"ה אילימא כו' לכך נראה לר"י לפרש כו' ואפילו בשלשה שדות מקחו קיים עד שעת טריפה כו' עכ"ל לא בעי למימר דמשום דיוקא דמקחו קיים נקט לרבותא ג' שדות דהוה ס"ד בהו דמקחו בטל לאלתר כיון דיחזן לה {דאם כן תיקשי} הא שפיר איכא למימר דמשום הא גופה דמקחו בטל {משעת טריפה ולא משום דמקחו קיים עד שעת טריפה} נקט ג' שדות לרבותא כדקאמר בשאר נכסים כ"ש דהוה ליה איבה {ומקחו בטל} וכן פירש רשב"ם אלא דקושטא דמלתא קאמר דאפילו בג' שדות מקחו קיים עד שעת טריפה ואינו בטל לאלתר דאל"כ הל"ל למעוטי שאר נכסים דאין מקחו בטל לאלתר ס"ל לר"י דהא לאו פשיטא הוא כמו שדקדק רשב"א לקמן מכח סברת המקשה ודו"ק:

- 1) ד"ה מקחו בטל at רשב"ם as explained by משנה
- a) The case
 - i) sells his נכסים to a לוקח and אשתו sells to the לוקח her שיעבוד to be גובה her נכסים from the כתובה
 - b) the דין
 - i) "מקחו בטל" – the מקח from the אשה is בטל because she can say נחת רוח עשיתי לבעלי
- 2) גמרא
- a) איתמר עלה
 - i) because these נכסים are – לא נצרכה אלא לג' שדות אחת שכתב לה בכתובתה וכו' "משועבדות לה ביותר"
 - b) קשיא
 - i) בטל מקח is the נכסים for what – למעוטי מאי
 - c) תירוץ
 - i) For שדות of בעל ("שאר שדות") other than the שדות ג'
 - d) קשיא

- i) For נחת רוח עשיתי לבעלי אשה can say it's even more מסתבר that שאר שדות are enough security for her by בעל who complains that ג' שדות are enough security for her כתובה
- 3) גמרא in כתובות as explained by רש"י there
- a) The מקח by the אשה for שאר שדות is קיים
- 4) תוספות here
- a) There is no סתירה between the גמרא here and the גמרא in כתובות
- i) The גמרא in כתובות means that the מקח is קיים until שעת טריפה when she's later נתאלמנה or נתגרשה
- ii) The גמרא here means that the מקח is בטל at שעת טריפה
- b) תוספות then adds that the גמרא here holds that: "ואפילו בג' שדות מקחו קיים עד שעת טריפה"
- 5) מהרש"א
- a) שאלה
- i) Is תוספות by its הוספה saying that the חידוש of the סוגיא on ג' שדות is that even for ג' שדות the מקח isn't בטל לאלתר and is instead קיים until שעת טריפה
- b) תשובה
- i) Can't be – because the point of the סוגיא is the reverse – that even for ג' שדות where it's not so מסתבר that the אשה can say לבעלי נחת רוח עשיתי לבעלי still the מקח is בטל from שעת טריפה and isn't קיים permanently
- c) מהרש"א of המשך to the הקדמה
- i) Although it's more מסתבר that מקחו קיים for ג' שדות where it's less מסתבר that נחת רוח עשיתי לבעלי אשה can say
- ii) Still if there were a אמינא that the מקח is בטל לאלתר it would be more מסתבר to apply בטל לאלתר to ג' שדות than to שאר שדות because – as explained by "כל אדם מוכר קרקע המשועבדת" – תוספות
- iii) That's why תוספות explains that
- (1) Still it must be that the גמרא holds אפילו for ג' שדות that the מקח isn't בטל לאלתר and is קיים until שעת טריפה
- (2) Because
- (a) if for ג' שדות the דין would be that the מקח is בטל לאלתר
- (b) When the גמרא asks למעוטי מאי the גמרא could have answered למעוטי בטל לאלתר where the מקח isn't שאר נכסים
- d) קשיא
- i) How can תוספות say that the גמרא could have answered that למעוטי מאי applies to בטל לאלתר where the מקח isn't שאר נכסים

- ii) When this ought to be a פשיטות based on קרקע המשועבדת כל אדם מוכר קרקע
- e) תירוץ
 - i) See רשב"א at the end of תוספות who proves that this isn't quite פשוט

תד"ה קסבר קנין הגוף

בד"ה קסבר קנין כו' ומנא ליה דתחתיו דייקא טפי מכספו כו' עכ"ל וכיוצא בזה איכא למימר בדד' יהודה דקסבר קנין פירות לאו כקנין הגוף דמי משום דדריש כספו ה"נ כתיב תחתיו ומנ"ל דכספו דייקא טפי מתחתיו א"ק לר' יוסי אמאי איצטריך ליה למימר דמספקא ליה בקנין פירות הא שפיר איכא למימר דטעמיה משום דקראי תרוייהו דייקי ליה כדקאמר זה מפני שהוא תחתיו וזה מפני שהוא כספו ויש ליישב וק"ל:

- 1) ברייתא – הקדמה
 - a) המוכר את עבדו ופסק שיהא למוכר קנין פירות ל' יום
 - b) שאלה
 - i) האם ישנו או אינו בדין יום או יומים
 - c) תשובה as in this table

	מוכר	לוקח
ר' מאיר	ישנו מפני שהוא תחתיו	אינו מפני שאינו תחתיו
ר' יהודה	אינו מפני שאינו כספו	ישנו מפני שהוא כספו
ר' יוסי	ישנו מפני שהוא תחתיו	ישנו מפני שהוא כספו

- 2) גמרא
 - a) קנין פירות כקנין הגוף דמי because מוכר ישנו בדין יום או יומים ר' מאיר
 - b) קנין פירות לאו כקנין הגוף דמי because מוכר אינו בדין יום או יומים ר' יהודה
 - c) כקנין הגוף is קנין פירות מסופק ר' יוסי whether

	מוכר	לוקח	קנין פירות
ר' מאיר	ישנו מפני שהוא תחתיו	אינו מפני שאינו תחתיו	כקנין הגוף דמי
ר' יהודה	אינו מפני שאינו כספו	ישנו מפני שהוא כספו	לאו כקנין הגוף דמי
ר' יוסי	ישנו מפני שהוא תחתיו	ישנו מפני שהוא כספו	מספקא לי' וספק נפשות להקל

- 3) תוספות
 - a) קשיא
 - i) תחתיו on דין ר' מאיר bases his ברייתא
 - b) תירוץ
 - i) קנין פירות כקנין הגוף דמי ר' מאיר holds means that it must be that because that would explain why he relies on תחתיו and not on כספו
- 4) מהרש"א

- a) The same reasoning proves that קנין פירות לאו כקנין הגוף דמי ר' יהודה because תחתיו כספו and not on תחתיו כספו
- b) קשיא
- i) why does the גמרא assume that ר' יוסי is מסופק on whether קנין פירות כקנין הגוף
- ii) say instead that ר' יוסי applies both תחתיו כספו and תחתיו כספו

דף נ:

תד"ה ר' אלעזר אומר

[דף נ עמוד ב] בד"ה ר"א אומר כו' ואינו מעוכב אלא גט כו' דאין לו בגופו כלום כו' עכ"ל ר"ל דהעבד אין לו בגופו של עצמו כלום דהרב אין לו בפירות אלא שהגוף עדיין שלו וכ"ה בתוספות ביבמות בפ' אלמנה ע"ש:

דף נא.

סוגיא דלגלויי זוזי חלק א' – רשב"ם ד"ה שמעת כו'

[דף נא עמוד א] בפרשב"ם בד"ה שמעת כו' ופלוגתא היא לקמן עכ"ל ליכא לפרושי שמעת מינה לאפוקי מזרב הונא דפליג ארב נחמן ואית ליה דאמרינן לגלויי זוזי הוא דבעי דהך מלתא ליכא למשמע ממתניתין דאימא דטעמא דמתני' נמי מטעמא דקאמר רב הונא דדל זוזי מהכא כו' אלא דאיכא לפרושי דשמעת מינה לאפוקי מרבא דאית ליה לקמן לגלויי זוזי הוא מכוין במעות טמונין ומתני' לא מפלגא מידי ודו"ק:

- 1) גמרא
- a) רב נחמן
- i) המוכר שדה לאשתו קנתה ולא אמרינן לגלויי זוזי הוא דעביד
- b) רב הונא
- (1) לא קנתה בתורת מכר דלגלויי זוזי הוא דעביד ובעל נוטל זוזי לעצמו
- (2) מיהת דל זוזי מהכא קנתה בשטר בתורת מתנה
- ii) רבא
- (1) במעות טמונין אמרינן דלגלויי זוזי הוא דעביד ולא קנתה כל עיקר ובעל נוטל זוזי לעצמו
- (2) במעות שאינן טמונין לא אמרינן דלגלויי זוזי הוא דעביד וקנתה ובעל נוטל זוזי בתורת מכר
- 2) משנה
- a) המוכר שדה לאשתו קנתה
- 3) גמרא

- a) רשב"ם as explained by קשיא
 - i) How is it that אמוראי are מחולק in a דין that the משנה sets out
- 4) מהרש"א
 - a) שאלה
 - i) Is it possible that רשב"ם refers to the מחלוקת between רב נחמן and רב הונא and that the משנה is a קשיא for רב הונא
 - b) תשובה
 - i) No – since we established that רב הונא says מקצה קיים as a מתנה
 - ii) Instead רשב"ם means that the משנה is a קשיא for רבא because the משנה doesn't say that its דין applies only to מעות that aren't טמונין

סוגיא דלגלויי זוזי חלק ב' – תד"ה למה כתב

בתוס' בד"ה למה כתב בלשון כו' מכורה או נתונה וקאמר אפילו בשכתב מכורה במתנה עכ"ל יש לדקדק לפ"ז דאכתי תקשה דשמואל אמאי בשטר מכר לא קנה עד שיתן לו דמים אימא דבמתנה בקש ליתנו לו כו' ויש לפרש דאיירי בשידענין דשטר מכר הוא ועדיין חייב לו הדמים ולא קאמרינן דבמתנה בקש ליתנו כו' אלא בסתם דלא ידעינן בודאי דהוה מכירה ואין להקשות לדבריהם כיון דע"כ הא דקאמר דבמתנה בקש כו' לאו משום דינא דבר מצרא דהא כיון דאית ביה אחריות לית {אית?} ביה משום דינא דב"מ אלא דקאמר דבמתנה בקש כו' שיקנה ולא בעי שיתן דמים א"כ בעיקר קושייתם נימא הכי דכתב לו גם שדי נתונה מה"ט שיקנה ולא בעי דמים דלא ניחא להו למימר הכי כמו שכתבו התוספות לקמן דקשה לטעם זה דאמאי בעי בשטר כו' ודו"ק:

- 1) הקדמה
 - a) משנה
 - i) נכסים שיש להן אחריות נקנין בכסף בשטר ובחזקה
 - b) גמרא
 - i) שמואל
 - (1) לא שנו אלא בשטר מתנה אבל בשטר מכר לא קנה עד שיתן לו דמי' (1)
- 2) ברייתא
 - a) בשטר כיצד כתב לו שדי מכורה לך שדי נתונה לך הרי זו מכורה הרי זו נתונה
- 3) גמרא
 - a) שמואל to קשיא
 - i) The ברייתא seems to say that even a שטר מכר is קונה without מעות
 - b) רב אשי of תירוץ

- i) In the "במתנה בקש ליתנה לו ולמה כתב בלשון מכר ליפות כחו" ברייתא
- 4) רב אשי of תירוץ of ביאור – רשב"ם
- a) the ברייתא deals with a שטר מתנה where the כותב wrote "שדי מכורה לך" to be חייב דינא דבר מצרא and also "שדי נתונה לך" to avoid באחריות
- 5) תוספות
- a) רשב"ם to קשיא
- i) רשב"ם applies to a מתנה that's באחריות so the שיטה of רשב"ם doesn't explain why the כותב wrote לך שדי נתונה
- 6) רב אשי of תירוץ of ביאור – תוספות of המשך
- a) the ברייתא deals with where the כותב wrote only שדי מכורה לך or only שדי נתונה לך
- b) and even where he wrote שדי מכורה לך we assume he meant to give it במתנה in the sense that he wanted to be מקנה without money
- 7) מהרש"א
- a) קשיא
- i) How does this תירוץ answer the קשיא to שמואל who says עד בשטר מכר לא קנה עד שיתן מעות
- ii) After all we just established that the כותב means to give the במתנה שדה without מעות
- b) תירוץ
- i) The ברייתא applies only in a case of סתם where it's not clear that the כותב intended a מכירה instead of a מתנה
- ii) שמואל deals with where it's clear that the כותב intended a מכירה and not a מתנה
- c) קשיא
- i) When תוספות said it was a קשיא to the שיטה of רשב"ם why the כותב wrote שדי דינא דבר {won't avoid} לשון מתנה לך since the מתנה לך in addition to נתונה לך מצרא
- ii) Why didn't תוספות answer for רשב"ם that the כותב wrote לך שדה נתונה to make clear that לא בעי דמים
- d) תירוץ
- i) To accomplish a קנין without דמים a more simple מהלך would be to use a קנין סודר
- ii) In fact תוספות mentions this נקודה at the end of the דיבור – see רש"ש who explains that "באיקני" means קנין סודר

דף נא:

סוגיא דלגלויי זוזי חלק ג' – תד"ה ר"ת ובא"ד אפילו

[דף נא עמוד ב] בד"ה ר"ת כו' וסברי דמוכר לאשתו לא קנתה דלגלויי זוזי הוא דבעי וסברי כרב הונא כו' עכ"ל {שאלה אמאי} הוצרכו לזה ולא ניחא להו בפשיטות {דנוקטין דבמתנה ביקש אף אלו אית לי' דלא אמרינן לגלויי זוזי הוא דבעי} {תשובה} דאי לא הוי אמרינן לגלויי זוזי הוא דבעי לא הוה אמרינן דבמתנה בקש כו' אלא במכירה ממש ואפי' לחד פירוש שכתבו התוספות לעיל דאפילו בשכתב מכירה לחוד אמרי' דבמתנה בקש כו' היינו בסתם דלא ידעינן בודאי דהוה מכירה אבל הכא באשה איירי דהיה הקנין בתורת מכר שהרי נתנה לו דמים ולא הוה מתנה אי לאו כרב הונא דדל זוזי וכו' ולפי' ר"ת לא בעו לפרש נמי הכא כרב הונא דדל זוזי והוה מתנה דאכתי תקשי דא"כ מה צריך לומר במתנה דהא למ"ד לגלויי זוזי הוא דבעי ניחא טפי דהבעל אוכל הפירות וק"ל:

בא"ד דאפי' למ"ד קנתה במוכר לאשתו ולא אמר לגלויי כו' מ"מ אם תקף ממנה או כו' עכ"ל ואין להקשות דאם כן מאי פריך מלוה מן העבד ומן האשה כו' הא כיון דהוציא מידה דרך ערמה הם שלו דיש לומר דאית לך למימר נמי התם כיון דנתן לה שטר על הלואה הוי לה זוזי מתנה כי הכא במכר דהוה מתנה בשטר ודו"ק:

1) First – הקדמה גמרא

a) רב נחמן

i) המוכר שדה לאשתו ולא אמרינן לגלויי זוזי הוא דבעי

b) רב הונא

(1) לא קנתה בתורת מכר דלגלויי זוזי הוא דעביד ובעל נוטל זוזי לעצמו

(2) מיהת דל זוזי מהכא קנתה בשטר בתורת מתנה

2) Second – הקדמה

a) We established for ר"י in the prior דיבור that

i) Unless it's clear that a מכירה for מעות was intended

ii) even where a person writes לך שדי מכורה לך the כותב intends a מתנה without דמים and uses a לשון מכירה only to be באחריות

3) Third – הקדמה

a) בעל שמכר שדה לאשתו אוכל פירות

b) בעל שנתן שדה במתנה לאשתו אינו אוכל פירות

4) ר"י according to the גרסא of גמרא

b) קשיא

- i) For מוציא מידה בעל is מעות that גמרא answer that the רבינו תם why doesn't the דין is that אין לה עליו כלום as it was always his and that's why the דין is that לא אמרינן דלגלויי זוזי הוא דעביד רב נחמן who holds even for רב נחמן

c) תירוץ

- i) The same as we said for רבינו תם although for רב נחמן there is no מכר because the מעות belong to בעל still there is a מתנה by way of the שטר because במתנה ביקש ליתנה לה
- ii) In the same way once בעל gives אשתו a שטר for the הלאוה he is מתחייב himself to return זוזי as a מתנה

דף נב.

תד"ה קבל מן הקטן

[דף נב עמוד א] בד"ה קבל מן הקטן כו' אימור מציאה אשכח כו' אבל מ"מ לכתחילה כו' עכ"ל דמשבא לידו אין לו לתלות דנתנו לו אחר דה"ל אבידה מדעת אבל לכתחילה אינו חייב ליטלו מיזדו דשמא מדעת נתנו הבעלים כו' עיין בהג"ה אשר"י:

תד"ה ומודה לי אבא ורשב"ם ד"ה ראי' בעדים

בד"ה ומודה לי אבא כו' ומאין פשיט לו כ"כ הא לרב יש חזקה לבן אריס כו' עכ"ל למאי דמדמה השתא הך דאחין לבן אריס ולא אסקי אדעתייהו לחלק דהך דהכא מוכח מלתא דשלו הן קשה דטפי תקשי להו בפשיטות לשמואל דאמר על האחין להביא ראיה ממתני' דתני באריס דאין לו חזקה ואפשר לומר דודאי לשמואל אסקי אדעתייהו למימר דהכא כיון דיוצאין על שמו מוכחא מלתא טפי אבל לרב בשמת דעל האחין להביא ראיה אין נראה להם מטעם זה דא"כ בלא מת נמי אמאי קאמר עליו להביא ראיה וק"ל:

בפרשב"ם בד"ה ראי' בעדים כו' ראי' דמעיסתו קמץ כו' עכ"ל ק"ק דמה צריך ראי' דמעיסתו קמץ אם הם חלוקין בעיסתן כדקאמר אימור מעיסתו קמץ ובפירושים אחרים מצאתי דאינו ויש ליישב לפירושו דודאי צריך ראי' דקמץ מעיסתו אבל א"צ ראי' דקמץ כ"כ בקרקע שקנה או ההלואה ואהא קאמר אימור דמעיסתו קמץ כ"כ א"נ דא"צ ראי' דקרקע זו שקנה או ההלואה הוא מעיסתו שקמץ ואהא קאמר אימור מעיסתו כו' וק"ל:

1) הקדמה First

- a) מוריש their טענות all successful יתומין for טוען is בית דין

2) Second הקדמה

a) דף מב. at משנה

i) אריס אין לו חזקה

b) דף מז. at גמרא

i) בן אריס יש לו חזקה

ii) קשיא

(1) אי דאתא בטענתא דאבוה בן אריס אמאי יש לו חזקה (1)

3) גמרא here

a) The case

i) הלואות has שטרות he used to buy שדות or to make

ii) אחי ראובן מאביו claims against ראובן that the money he used to buy the שדות and to make the הלואות were his own that he was יורש from his mother and in which אחי ראובן מאביו had no share

iii) אחי ראובן say that אחי ראובן used money that they and ראובן were יורש from their father

b) רב

i) while ראובן is alive

(1) אחי ראובן are זוכה unless ראובן proves that he was יורש the money from his mother

ii) after ראובן dies

(1) אחי ראובן prove that אחי ראובן used money that ראובן and אחי ראובן were יורש from their father

c) שמואל

i) אחי ראובן and his יתומים are זוכה in all cases

4) תוספות

a) קשיא

i) רב who said יתמי ראובן are זוכה apparently says יתמי ראובן that ראובן was יורש from his mother even though ראובן when he was alive wouldn't have been ראוי for this טענה without a ראוי

ii) Yet at דף מז. the גמרא assumes that because אין לו חזקה without a ראוי it follows that בן אריס also has no חזקה and we don't טענה for him that if the אריס were alive he'd have brought a ראוי

b) תירוץ

i) רב says יתמי ראובן are זוכה not because of להו טענינן but because the שטרות that name ראובן support the צד that ראובן used money he was יורש from his mother

c) קשיא

- i) Why then is it that ראובן himself isn't נאמן while he's alive
- d) תירוץ
- i) Because while ראובן is alive we assume that if he's telling the truth he should easily be able to prove his טענה with עדים
- ii) ראובן can't as easily find עדים
- 5) מהרש"א
- a) קשיא
- i) In the תוספות realized that the שטרות that name ראובן support the צד that ראובן used money he was יורש from his mother
- ii) Since תוספות compares the דין of חזקה for an אריס to the דין for ראובן in the סוגיא here
- iii) Why didn't תוספות ask more directly why שמואל says that ראובן is believed even though we know from the משנה at דף מב. that אין לו חזקה
- b) תירוץ
- i) תוספות realized even in its אמינא that שמואל says that ראובן is believed because the צד that ראובן used money he was יורש from his mother is supported by the שטרות that name him
- ii) But תוספות assumed that
- (1) this couldn't be true for ראובן as to יתמי ראובן because otherwise why is ראובן himself not believed
- (2) and תוספות hadn't yet realized that ראובן himself isn't believed despite the שטרות in his name because we expect him but not his יתומים to easily find עדים to support his case
- 6) גמרא of the המשך
- a) רב חסדא
- i) לא שנו (אליבא דרב) דעל ראובן להביא ראיה אלא דאין חלוקין בעיסתן
- ii) אבל חלוקין בעיסתן אימור מעיסתו קימץ
- 7) רשב"ם
- a) The ראיה that ראובן needs to bring is עדים either that מעיסתו קימץ or that ראובן was יורש the money from his mother
- 8) מהרש"א
- a) קשיא
- i) If he brings a ראיה that מעיסתו קימץ it must that the אחין were חלוקין בעיסתן
- ii) and once they were חלוקין בעיסתן why does ראובן need עדים that מעיסתו קימץ – after all רב חסדא said that אימור מעיסתו קימץ
- b) תירוץ

- i) "אימור" by רב הסדא means
 - (1) need only prove that he was קמץ מעיסתו and saved some money from his share
 - (2) He does **not** need
 - (a) to prove that he saved enough money for the שטרות
 - (b) or to trace his purchases to the actual money that he saved

דף נב:

תד"ה דברים העשויין להשאיל ולהשכיר

[דף נב עמוד ב] בד"ה דברים העשויים כו' ואין לומר נמי דלאו מגו הוא כו' לפי שאותו יודע בו שהוא משקר כו' עכ"ל וה"ה דאין לומר דהשתא מודה שחייב ליתן לו מעות שהוציא משום תקנת השוק וכשא"ל השאלתיו לך מחזיר לו בחנם דהוה ככופר הכל דאיכא העזה כו' כמ"ש בהג"ה אשר"י ע"ש ואפשר דהיינו טעמא דמה שאומר גנובים ונתן דמים אין זה כמודה כיון שמוציא כל החפץ הגנוב ודו"ק:

- 1) ב"ק דף קיד: in גמרא
 - a) The case
 - i) recognizes his כלים and ספרים in the hands of שמעון and there is a שם ראוּבן from נגנב that the כלים and ספרים were גניבה בעיר that supports a טענה
 - ii) לוי claims he bought the כלים and ספרים from שמעון
 - b) The דין
 - i) ראוּבן to כלים and ספרים must return שמעון
 - ii) But – must pay שמעון for what שמעון is נשבע that he paid לוי for them – מחמת תקנת השוק –
- 2) גמרא here
 - a) The case
 - i) ראוּבן claims that he owns כלים that שמעון holds
 - ii) ראוּבן claims that he bought the כלים from שמעון
 - iii) The כלים are עשויין להשאיל ולשכיר
 - b) The דין
 - i) זוכה is ראוּבן
- 3) תוספות
 - a) קשיא

- i) עשוין להשאיל ולהשכיר ספרים are
- ii) It follows that
 - (1) in בבא קמא we ought to believe that the ספרים were נגנב – even if there is no שם גניבה בעיר
 - (2) if מיגו were lying he could have been זוכה with a טענה that he had loaned the ספרים to שמעון
- b) Possible תירוץ
 - i) This isn't a valid מיגו
 - (1) Because ראוּבן is more comfortable to lie and say the ספרים and כלים were נגנב since שמעון doesn't know whether this is a lie
 - (2) Than he is to lie and say that he had loaned them to שמעון since שמעון knows this is a lie
- 4) מהרש"א (see הגה"ה אשר"י)
 - a) קשיא
 - i) Why didn't תוספות consider that the מיגו might be invalid as a דהעזה
 - (1) Because it's possible that ראוּבן is more comfortable to lie and say נגנבו where he is מודה that he at least needs to repay שמעון for what שמעון paid לוי for them
 - (2) Than to say I loaned them to שמעון where he is כופר הכל and takes them back without paying anything
 - b) תירוץ
 - i) the fact that ראוּבן by a טענה of נגנבו regains possession of the ספרים and כלים isn't made less of a העזה by his obligation to pay שמעון for them

תד"ה נעל וגדר בדף נב: ודף נג.

בד"ה נעל וגדר כו' אבל סגר הדלת ונעל במפתח כו' דליכא דמסר ליה כו' עכ"ל משום דלא ליקני במסירת מפתח קאמר דליכא דמסר ליה בגר אבל דלא ליקני בנעילה אפילו במכר דאיכא דמסר ליה לא קני דהוה כמבריח ארי וק"ל:

תוס' בד"ה נעל וגדר כו' וקתני סיפא הכניס תרנגולין כו' וקנה נמי בנכסי הגר כו' עכ"ל אבל אי לא קנה בגר איכא למימר קנין אחרינא דקונה בהכניס תרנגולין ולא מטעם נעילת דלת כפרשב"ם שם ועיין ברא"ש בשמעתין ודו"ק:

בא"ד אבל קשה לרשב"א כו' אלא ודאי בנעל איירי ומשמע דוקא שהעמיד דלתות כו' עכ"ל זו הקושיא גם לפרשב"ם דמשמע מפירושו דקבע מנעול בדלת לחוד דהוה בנין ולא הוה כמו דאפיך ליבני בעלמא ועיין ברא"ש בזה אבל מה

שכתב מהרש"ל בשם התוספות דבסמוך דבהעמיד דלתות לחוד סגי אין זה מוכרח מדבריהם שם ודו"ק:

- 1) First הקדמה
 - a) The סוגיא here deals separately with
 - i) A קרקע of קנין for ממכר and מקח that's based on an indication of בעלות
 - ii) and חזקה ג' שנים that's based on the kind of actions by a מחזיק that would cause a מערער to be מוחה if the שדה belonged to him
- 2) Second הקדמה
 - a) ברייתא
 - i) מקח וממכר counts as a חזקה נעל
- 3) Third הקדמה
 - a) ד"ה נעל וגדר מהרש"א and by תוספות as explained by רשב"ם
 - i) "נעל" means קבע מנעול that counts as a בנין that בעלים make
 - ii) Now
 - (1) It's a פשיטות נעל that doesn't mean מסירת מפתח for a שמת הגר בנכסי because there is no מוכר who is מפתח
 - (2) נעל also doesn't mean מסירת מפתח even for a מכר where there is a מוכר who's מוסר the מפתח and even if the לוקח follows up by דלת נעילת because דלת נעילת isn't a בנין and counts only as ארי מנכסי הבירו that we expect even of a person who has no בעלות
- 4) Fourth הקדמה – משנה at דף נז.
 - a) The רישא of the משנה deals with קניינים for נכסי הגר and ממכר
 - b) The סיפא of the משנה deals with מעשים similar to אכילת פירות that count towards שני מעשים and teaches that הכניס תרנגולים בתוך הבית חזקה counts as one of these מעשים
- 5) Fifth הקדמה – גמרא at דף נז.
 - a) עולא says that the kinds of מעשים that are listed in the סיפא for שני חזקה also count as קניינים for נכסי הגר and ממכר
- 6) ד"ה נעל תוספות
 - a) רשב"ם to ר"י by קשיא
 - i) it's מסתבר that the מעשה that's קונה for שני חזקה in the סיפא for תרנגולים is נעילת דלת
 - ii) It follows from עולא that הכניס תרנגולין בתוך הבית counts by way of דלת נעילת as a חזקה also in the רישא for being נכסי הגר and ממכר
- 7) ד"ה נעל וגדר (השני) at מהרש"א

דף נג.

תוספות בא"ד אבל קשה

בא"ד אבל קשה לרשב"א כו' אלא ודאי בנעל איירי ומשמע דוקא שהעמיד דלתות כו' עכ"ל לזו הקושיא גם לפרשב"ם דמשמע מפירושו דקבע מנעול בדלת לחוד דהוה בנין ולא הוה כמו דאפיך ליבני בעלמא ועיין ברא"ש בזה אבל מה שכתב מהרש"ל בשם התוספות דבסמוך דבהעמיד דלתות לחוד סגי אין זה מוכרח מדבריהם שם ודו"ק:

דף נב: at תוספות ד"ה נעל See

תד"ה נעל וגדר

בד"ה נעל וגדר כו' ואינה קשיא דאיכא למימר כו' ועוד דבעי רב במתנה היאך כו' עכ"ל ולא ניחא להו השתא למימר דמשום אחין שחלקו לחוד קתני בפניו כיון דבגר ובמתנה ליתא וק"ל:

רשב"ם ד"ה ומה מכר

בפרשב"ם בד"ה ומה מכר כו' א"נ יהיב ליה כו' כדתניא בקידושין מכר לו י' שדות כו' עכ"ל הך ראייה דמכר לו י' שדות כו' ה"ל לאתויי גם לעיל בד"ה שלא בפניו כו' וכ"ה בפירושים אחרים וק"ל:

רשב"ם ד"ה והשתא קעיילי

בד"ה והשתא קעיילי כו' ולא בעי לתרוצי דמעיקרא לא עיילי כלל כו' עכ"ל היינו לפי הך גירסת ספרים שלנו ושהסכימו בה התוס' דגרסינן דמעיקרא לא עיילי בה והשתא עיילי בה טובא עבד ויש לפרשו כך דמעיקרא לא עיילי כלל והשתא עיילי לה בדוחק דטובא עבד וכה"ג פרשב"ם לעיל גבי דמעיקרא הוי סלקי לה והשתא לא סלקי לה כו' ואפשר דגירסת רשב"ם הכא לא היה כך אלא כגירסא ראשונה שכתבו התוס' וק"ל:

1) משנה

a) ... גדר פרץ כל שהוא הרי זו חזקה

2) גמרא

a) מעיקרא סלקי לה והשתא לא סלקי לה – גדר כל שהוא on what counts as אמינא

b) כל שהוא and this is more than a טובא עביד – קשיא

c) מעיקרא סלקי לה ברווחא והשתא סלקי לה בדוחקא – מסקנא

	השתא	מעיקרא	גדר כל שהוא
--	------	--------	-------------

הוה אמינא	סלקי לה	לא סלקי לה	קשיא: טובא עביד
מסקנא	סלקי לה ברווחא	סלקי לה בדוחקא	וניחא דעביד כל שהוא

3) רשב"ם

- a) Add the word "בדוחקא" – as in the next table – to "מעיקרא" in the הוה אמינא on what counts as שהוא גדר כל שהוא
- b) because if סלקי לה ברווחא והשתא לא סלקי לה הוה מעיקרא סלקי לה ברווחא there wouldn't even be a הוה אמינא כל שהוא that this counts as

גדר כל שהוא	מעיקרא	השתא	
הוה אמינא	סלקי לה בדוחקא	לא סלקי לה	קשיא: טובא עביד
מסקנא	סלקי לה ברווחא	סלקי לה בדוחקא	וניחא דעביד כל שהוא

4) תוספות of the גמרא as explained by המשך

- i) Two גרסאות of the הוה אמינא on what counts as שהוא פרץ כל שהוא
- ii) Note that for the first גרסא the גמרא asks מאי עביד and for the second גרסא the גמרא asks טובא עביד

פרצה כל שהוא	מעיקרא	השתא	
הוה אמינא לגרסא ראשונה בתוספות ובספרים שלנו	לא עיילי בה	לא עיילי בה	מאי עביד
הוה אמינא לגרסא דתוספות וספרים שלנו	לא עיילי בה	עיילי בה	טובא עביד
מסקנא דגמרא	עיילי בה ברווחא	עיילי בה בדוחקא	וניחא דעביד כל שהוא

5) רשב"ם

- a) The גמרא prefers not to answer that מעיקרא לא עיילי כלל והשתא עיילי בדוחק because also for this אוקימתא there is the קשיא that טובא עביד

פרצה כל שהוא	מעיקרא	השתא	
הוה אמינא לגרסא א'	לא עיילי בה	השתא לא עיילי בה	מאי עביד
הוה אמינא לגרסא דתוספות וספרים שלנו	לא עיילי בה	השתא עיילי בה	טובא עביד
מסקנא דגמרא	עיילי בה ברווחא	השתא עיילי בה בדוחקא	ניחא דעביד כל שהוא
רשב"ם לא בעי לתרוצי	לא עיילא בה	עיילי לה בדוחקא	דתיקשי דטובא עביד

6) מהרש"א

- a) קשיא
- i) If רשב"ם follows the second גרסא that "השתא עיילי בה" then in fact the גמרא asks טובא עביד
- b) תירוץ
- i) מאי עביד here follows the first גרסא where the גמרא asks מאי עביד

דף נג:

רשב"ם ד"ה מהו

[דף נג עמוד ב] בד"ה (והאי דאר"י) [מהו] כו' ואמר' בקדושין תדע אלו מכר לו כו' א"ד האי לחודיה כו' כדאמרין נמי בקדושין מי דמי התם אגדו כו' עכ"ל מיהו ע"כ דלא דמי ממש לדהתם דהתם אי' שדות בי' מדינות קאמר הכי בדרך דיחוי אבל הכא בהחזיק במיצר סלקא בתיקו והיינו דבי' שדות דכולהו חד סדנא הוא וה"ל שפיר אגדו בידו משא"כ הכא במיצר (דאין המיצר) בכלל שדה ולא הוה כ"כ אגדו בידו וק"ל:

- 1) מסכת קידושין in גמרא
 - a) שמואל
 - i) מכר לו י' שדות בעשר מדינות החזיק באחת מהן קנה כולן
 - b) רב אחא ברי' דרב איקא
 - i) תדע שאלו מסר לו עשר בהמות באפסר אחד ואמר לי' קני מי לא קני
 - c) פירכא
 - (1) מי דמי התם אגודו בידו הכא אין אגודו בידו (1)
 - d) Note that
 - i) the שמואל from ראי' to the "תדע" and says that there's no פירכא is only a דיחוי עשר בהמות
 - ii) the פירכא isn't מפרך the דין of שמואל that "החזיק באחת מן השדות קנה כולן"
- 2) גמרא here
 - a) שתי שדות ומצר אחד ביניהן
 - b) בעי ר' אלעזר החזיק במצר לקנות שתיהן מאי מי אמרין דהאי מצר אפסרא דארעא הוא וקני או דלמא האי לחודי' קאי
 - c) תיקו
- 3) רשב"ם
 - a) The האי לחודי' קאי והאי לחודי' קאי so the case is different from עשר בהמות where אגודו בידו we consider that מצר איבעיא
 - b) note that in קידושין the גמרא also asks whether עשר שדות is different from עשר אגודו בידו because עשר בהמות
- 4) מהרש"א
 - a) The cases aren't exactly similar because for שדות י' the מסקנא in מסכת קידושין is that סלקא בתיקו" is סוגיא our החזיק במצר while for קנה כולן

- b) And the reason is that based on סדנא דארעא חד הוא the case of י' שדות counts as אגודו while it's possible that מצר isn't שדה בכלל and there is even less אגודו בידו

אגודו בידו הכי הרבה	עשר בהמות
אגודו בידו קצת	סדנא דארעא
אגודו בידו הכי פחות	מצר

תד"ה המציע

תוס' בד"ה המציע כו' דהגבהה חשובה בעינן עכ"ל ובאשר"י דתשמיש חשוב בעינן ומצאתי מוגה חזקה במקום הגבהה אבל מלשון רשב"ם בד"ה הגביה העבד כו' נראה שפיר דהמציע כו' מטעם הגבהה הוא ע"ש:

דף נד.

תד"ה אדעתא

[דף נד עמוד א] בד"ה אדעתא כו' וא"ת מצא בגל כו' אמאי לא קניא ליה חצירו כו' עכ"ל פי' דמצא בגל כו' אפי' אחר {כלומר איש אחר} שמצא הוא שלו {של אותו איש אחר} ואמאי לא קניא ליה לבעל הגל מטעם חצירו שלא מדעתו ועיין בתוס' שם וק"ל:

תד"ה מוליא

בד"ה מוליא כו' דלקמן תנן דבהעמדת בהמה לא קני כו' עכ"ל לקמן מוקי לה בשותפים דוקא דלא קפדי מיהו היינו דוקא לענין חזקת ג' שנים אבל לענין קניה כי הכא בנכסי גר קיימא סברא דעלמא דבהעמדת בהמה לא קני וק"ל:

דף נד:

רשב"ם ד"ה כדאזיל תיירא

[דף נד עמוד ב] בפ"י רשב"ם בד"ה כדאזיל תיירא כו' דהיינו ב' שורות כו' ממזרח למערב כו' עכ"ל ק"ק לכאורה דמשמע דלא מסתבר ליה באינה מסויימת במצריה בבקעה גדולה לקנות במכוש א' וא"כ לפירושו בב' שורות חרישה נמי באורך מה יועיל לרוחב של הבקעה הגדולה ואם נקדים המאוחר למוקדם בפירושו א"ש וכצ"ל ממזרח למערב כו' מן צפון לדרום מתוך כך כו' כל אורך השדה ועל כל רחבו כו' ודו"ק:

1) גמרא

a) רב הונא אמר רב

- i) In a שדה that's מסוימת במצרי' הגר נכסי שדה by the קנין the whole שדה if he digs anywhere in the שדה
- ii) In a שדה that isn't מסוימת במצרי' the person needs to dig "כדאזיל תיירא דתורא שדה קונה the whole שדה in order to be

2) רשב"ם

a) "כדאזיל תיירא דתורא והדר" of ביאור – רשב"ם

- i) "כשיחרוש צמד בקר שורה אחת מקצה גבול שדה עד קצהו "והדר" ובחזרתו יעשה עוד שורה אחרת "דהיינו שתי שורות על פני כל השדה משפתו אל שפתו ממזרח למערב "מתוך כך קנה כל השדה גם מן הצפון לדרום דכיון דחרש כל אורך השדה או על כל רחבו כאילו חרש כולו"
- ii) In other words the person needs to dig two adjoining parallel strips along the length or width of the שדה

3) מהרש"א

a) קשיא

- i) If in a 'מכוש אחד to be קונה the whole שדה it's not enough to dig
- ii) What effect do two strips along the length have on the width

b) תירוץ

- i) Correct רשב"ם to read this way
 - (1) "כשיחרוש צמד בקר שורה אחת מקצה גבול שדה עד קצהו "והדר" ובחזרתו יעשה עוד שורה אחרת "דהיינו שתי שורות על פני כל השדה משפתו אל שפתו ממזרח למערב ומצפון לדרום "מתוך כך קנה כל השדה "דכיון דחרש כל אורך השדה וכל רחבו כאילו חרש כולו"
 - (2) In other words he makes one strip along the length and a second strip along the width

תד"ה וישראל

תוס' בד"ה וישראל כו' שהיו עומדין במקום שכותבין כו' מעפרון בק"ו מגופו כו' עכ"ל משום דלא אימעוט שטר בעכו"ם מספר המקנה דירמיה כמ"ש לעיל אלא שטר לחוד אבל דבעי שטר עם כסף לא אמעיט מהתם ולכך הוצרכו לק"ו מגופו כו' אך ק"ק כיון שכבר כתבו שהיו עומדין במקום שכותבין וא"כ מדינא קונה בכסף בפשיטות ה"ל לרשב"א להקשות על זה דמאחר שהעכו"ם מסתלק למה לא יגמור בדעתו לקנות כו' ומי הצריכו לקושייתו למה שכתב דקונה בכסף גרידא מעפרון בק"ו ויש ליישב ודו"ק:

1) הקדמה

a) מכירת קרקעות in מוכר of a סילוק

מקור		
מוכר ישראל חלק א'	מעיקר הדין מסתלק בכסף גרידא	[אינו מענייננו]
מוכר ישראל חלק ב'	במקום שכותבין שטר בעי נמי שטר	סברא שלוקח אינו גומר בדעתו בלי שטר
מוכר עובד כוכבים חלק א'	לא מסתלק בשטר לחוד ולא בעי כסף ושטר תרוייהו	לימוד מן ירמ' ואיצטריך נמי ילפותא מן עפרון וקל וחומר מגופו דמהך דירמ' לא אימעוט אלא שטר לחוד ואי לאו דעפרון וקל וחומר הוה אמינא דבעי כסף ושטר תרוייהו
מוכר עובד כוכבים חלק ב'	רשב"ם ותוספות דנין אלו מסברא בעי נמי שטר בדומה למוכר ישראל	

2) גמרא

- a) נכסי עובד כוכבים שמכרן לישראל שקיבל העובד כוכבים הדמים ממנו ועדיין לא החזיק בה ישראל הפקר הן ואם קדם ישראל אחר והחזיק בה קנה
- b) מאי טעמא ... ישראל לא קנה עד דמטי שטרא לידי' וכו'

1) משנה

- a) The table lists the דרכים and שבילים that are מפסיק a שדה זרעים for פאה in the סדר of תוספות as explained by א מהרש"א at דרך היחיד

דרך היחיד
דרך הרבים
שביל היחיד
שביל הרבים

- b) None of these דרכים and שבילים are מפסיק a שדה אילן

2) ירושלמי

- i) איצטריך למיתני דרך הרבים לאשמועינן דלא מפסיק בשדה אילן
ii) איצטריך למיתני שביל היחיד למילף דהגם דגרע מכולהו מפסיק בדקבוע
iii) איצטריך למיתני דרך היחיד למילף דמפסיק אפילו כשאינו קבוע
iv) איצטריך למיתני שביל הרבים למילף דמפסיק דיקא כשקבוע

3) תוספות

a) קשיא

- i) If שביל הרבים is קליש relative to דרך היחיד
- (1) Even if the משנה didn't list שביל הרבים and listed דרך היחיד I'd have known that שביל הרבים is מפסיק only if it's קבוע
- (2) Because if שביל הרבים is מפסיק also for non-קבוע
- (a) I'd have said that the משנה ought better to have listed שביל הרבים that's מפסיק also for non-קבוע even though it's קליש than to list דרך היחיד which is אלים and it's not a רבותא that it's מפסיק also for non-קבוע
- ii) If שביל הרבים is אלים to דרך היחיד
- (1) Even if the משנה listed שביל הרבים and didn't list דרך היחיד I'd also have known that שביל הרבים is מפסיק only if it's קבוע
- (2) Because if שביל הרבים is מפסיק also for non-קבוע
- (a) The משנה ought better to have listed דרך היחיד that's מפסיק also for non-קבוע even though it's קליש than to list שביל הרבים that's אלים and it's not a רבותא that it's מפסיק also for non-קבוע

4) ר"ש במסכת פאה

a) תירוץ

- i) אין הכי נמי that even if שביל הרבים weren't listed I'd realize that it's מפסיק only if it's קבוע
- ii) But if שביל הרבים weren't listed I might have thought that
- (1) Although שביל הרבים isn't מפסיק if it's not קבוע
- (2) Still a שביל הרבים that's קבוע is מפסיק even in a שדה אילן and is אלים relative to a שדה אילן that's not קבוע and isn't מפסיק a שדה אילן

5) מהרש"א

a) קשיא

i) Why doesn't תוספות accept the תירוץ of ר"ש

b) תירוץ

i) it can't be that there's even a אמינא that a שביל הרבים – even if it's קבוע – is שדה אילן relative to הרבים that's not קביע and is מפסיק also a שדה אילן

ii) because

(1) is aware of the concept of שדה אילן and uses the concept to explain that the משנה needs to mention הרבים to teach that הרבים isn't מפסיק in a שדה אילן

(2) So if there were a אמינא that a שביל הרבים that's קבוע is מפסיק a שדה אילן would itself have explained that the משנה needs to teach שביל הרבים to be מפריך this אמינא

תד"ה ר' אליעזר מטהר

בד"ה ר"א מטהר כו' ואף על גב תלינן אדעתא דממונא קאתי והוי ס"ס כו' עכ"ל צ"ע כיון דלא אסקי השתא אדעתייהו כפרש"י התם דרוב גנבי עכו"ם הוו בפולמסא ולכך הוה שפיר ס"ס כהך גנבי דנהרדעי א"כ אמאי לא תקשי להו מאי פריך מעיקרא ספק ביאה ספק מגע הוא הא שפיר הוי ספק ביאה ספק עכו"ם על ספק ישראל על ומה"ט הוכרח רש"י לפרש התם דבפולמסא רוב עכו"ם הוו כמ"ש שם התוספות ויש ליישב בדוחק ודו"ק:

בא"ד והדר גריס האי ספק ביאה כו' דאדרבה ספק ביאה היא כו' עכ"ל הוצרך לזה דלא ניחא ליה כדפרש"י למימר דגנבי גנבי ספק ישראל וגנבי פולמסא אמר ודאי עכו"ם דא"כ ה"ל לתלמוד לפרש כמו שהקשו שם התוס' וע"כ כתבו להוסיף בגירסת ר"ת מלת האי דבלאו מלת האי משמע כפרש"י התם דפריך ספק ביאה קאמרת הא לאו ספק ביאה הוא דודאי עכו"ם נינהו אבל אי גרסינן האי ספק ביאה כו' יש לפרש כפי' ר"ת דודאי ספק ביאה הוא אם באו עכו"ם אם לאו אלא דפריך האי ספק ביאה כיון דלא הוי ס"ס ספק מגע הוא ולא שרי ר"א בספיקא א' ודו"ק:

1) הקדמה

a) סוטה from לימוד based on טמא is ספק טומאה ברשות היחיד

2) משנה

a) The case

i) A person goes into a בקעה that's a רשות היחיד

- ii) There is טומאה in one of the שדות in the בקעה but the person doesn't know if he walked into that שדה
- b) The דין
 - i) ר' אליעזר says the person is טהור because the ספק is a "ספק ביאה"
 - ii) חכמים say the person is טמא
- 3) ביאור – רש"י
 - a) Part 1
 - i) The משנה deals with where a שדה in the בקעה was entirely full of טומאה and was מטמא ודאי a person who came into that שדה – so the only relevant ספק is the "ספק ביאה" of whether the person came into that שדה
 - b) Part 2
 - i) ר' אליעזר says the person is טהור – the ספק טומאה ברשות היחיד that's טמא for a וודאי נסתרה אשה because the ספק ביאה does not involve סוטה
 - ii) חכמים say
 - (1) The person is טמא because ספק ביאה is טמא the same as any other ספק in רשות היחיד
 - (2) But
 - (a) a person is טהור where there is only a ספק ספיקא of טומאה
 - (b) namely where the שדה that contained טומאה wasn't full of טומאה so that besides the ספק ביאה there is also a "ספק מגע" on whether he was נוגע the טומאה

שטת רש"י	ספק ביאה – שדה מלאה טומאה	ספק ספיקא – לא מלאה טומאה
ר' אליעזר	טהור	
חכמים	טמא	טהור

- 4) part 1 of a סוגיא on דף ע' in מסכת עבודה זרה – "הני גנבי דנהרדעי" – מסכת עבודה זרה דף ע'
 - a) רש"י of גרסא according to the גמרא לשון
 - i) הוה עובדא בנהרדעי ואמר שמואל דחמרא שרי
 - ii) {שאלה}
 - (1) כמאן כר' אליעזר דאמר ספק ביאה טהור בסוגיא דבקעה
 - iii) {תשובה}
 - (1) {אתיא אפילו כרבנן ד} שאני התם כיון דאיכא דפתחי לשום ממונא הוה ליה ספק ספיקא
- 5) הני גנבי of ביאור – רש"י
 - a) ספק ישראל ספק עכו"ם were הני גנבי
 - b) The ספק on whether עכו"ם came is a ספק ביאה
 - c) The ר' אליעזר asked whether שמואל was מכשיר based on ספק ביאה and ספק ביאה

- d) The גמרא answered that "כיון דפתחי לשם ממונא" there is also a ספק מגע and שמואל followed ספק ספיקא to be מכשיר based on חכמים
- 6) part 2 of the סוגיא on ע דף in זרה – מסכת עבודה זרה
- a) גמרא of the לשון
- i) ההוא פולמוסא דסליק לנהרדעא פתחו חביתא טובא
- ii) כי אתא רב דימי אמר עובדא הוה קמי' דר' אלעזר ושרי ולא ידענא אי משום דסבר לה כר' אליעזר דאמר ספק ביאה טהור אי משום דסבר רובא דאזלה בהדי פולמוסא ישראל נינהו
- iii) שאלה
- (1) אי הכי האי ספק ביאה ספק מגע היא (1)
- iv) תשובה
- (1) כיון דמפתחי טובא אימא אדעתא דממונא פתחי וכספק ביאה דמי (1)
- b) The גמרא then says that for חכמים the דין would be טהור for פולמוסא only if רובא ספק עכו"ם ספק ישראל if טמא but the דין would be
- 7) ההוא פולמוסא of ביאור – רש"י
- a) ההוא פולמוסא in ספק and that's why the גמרא asks that the ספק is only a ספק מגע
- b) The גמרא answers that even for ודאי עכו"ם if they're טובא we're מיקל and consider that the ספק on whether they were מנסך counts as a ספק ביאה that's טהור ר' אליעזר for
- c) But חכמים say טמא because there's only one ספק
- 8) תוספות here
- a) at first doesn't realize that רש"י in זרה מסכת עבודה זרה explained that the פולמוסא is ודאי עכו"ם
- b) therefore asks
- i) Why does the גמרא on פולמוסא say that חכמים would be מכשיר only if רובא דישאל and there's no ספיקא altogether
- ii) When there is the same ספק ספיקא as in the case of הנני גנבי namely ספק באו ספק מגע and עכו"ם
- 9) ד"ה ר' אליעזר מטהר at מהרש"א
- a) תוספות to קשיא
- i) At the point when תוספות asks that for פולמוסא there is the same ספק ספיקא as for גנבי נהרדעי – namely there's also a ספק on whether עכו"ם came or ישראל came
- ii) Why doesn't תוספות ask for רש"י why the גמרא asks that the ספק is a ספק מגע and not a ספק ביאה
- 10) בא"ד והדר גריס at מהרש"א of תוספות המשך

- a) רש"י to רבינו תם by קשיא
- i) The גמרא should have said בהדיא that ספק עכו"ם deals with ישראל הני גנבי while ודאי עכו"ם deals with פולמוסא
- b) רבינו תם of שיטה according to the הני גנבי in גמרא of לשון
- i) הוה עובדא בנהרדעי ואמר שמואל דחמרא שרי
- ii) ~~שאלה~~
- iii) כמאן כר' אליעזר דאמר ספק ביאה טהור
- iv) ~~תשובה~~
- (1) שאני התם כיון דאיכא דפתחי לשום ממונא הוה ליה ספק ספיקא (1)
- c) The לשון of the גמרא in פולמוסא for רבינו תם is the same as for רש"י
- d) רבינו תם of שיטה of ביאור
- i) הקדמה
- (1) ר' אליעזר holds that a טמא in רשות היחיד while ספק ספיקא say even a חכמים (1) ספק ספיקא is טמא in רשות היחיד while ר' אליעזר holds that a ספק ספיקא is טהור in רשות היחיד
- (2) ר' אליעזר
- (a) uses the words "ספק ביאה" only where there's a ספק ספיקא where ר' ספק ספיקא calls one ספק ביאה and the other a ספק מגע
- (b) where there's only one ספק then ר' אליעזר calls the ספק a ספק מגע
- ii) in the case of הני גנבי the גמרא says because it's only ר' אליעזר בניחותא כר' אליעזר because הני גנבי for מיכל who's ספק ספיקא and this is the מסקנא for רבינו אליעזר because הני גנבי
- כמאן כר' אליעזר "שאני התם" that follows גורס the "הוא פולמוסא" תם isn't
- iii) in פולמוסא
- (1) There is in fact the same ספק עכו"ם ספק ישראל as in הני גנבי
- (2) When the גמרא asks
- (a) "האי ספק ביאה ספק מגע" and that as a result the case can't follow ר' אליעזר
- (b) The גמרא means that there is only one ספק because it assumes that ודאי מנסכי עכו"ם
- (3) The גמרא answers that since פתחי הביתי טובא there is also the second ספק of whether the עכו"ם were מנסכי so that there is a ספק ספיקא that's טהור only for ר' אליעזר and not for רבנן
- 11) בא"ד והדר גריס at מהרש"א of המשך
- a) for רש"י the גירסא in פולמוסא would more likely be ספק מגע ספק ביאה and not ספק ביאה ספק מגע because the meaning is "why do you say ספק ביאה when it's not a ספק ביאה and is actually a ספק מגע"

- b) While for תם רבינו the "האי ספק ביאה ספק מגע" is better because the meaning is "this particular ספק that you correctly call ספק ביאה still counts מן הדין as ספק מגע since there is only one ספק"

דף נו.

רשב"ם ד"ה ואזדא רבא לטעמי'

[דף נו עמוד א] בפרשב"ם בד"ה ואזדא רבא כו' דאמר לעיל אפילו לענין שבת עכ"ל בפשיטות טפי ה"ל לפרש לענין פיסלא כמ"ש מהרש"ל וכן מוכחא הסוגיא דפ' המוציא אלא דפי' כן דמשמע ליה דמייתי ליה הכא אמצר וחצב וק"ל:

רשב"ם ד"ה וקבעי גמרא

בד"ה וקבעי גמרא כו' דאלו רב ושמואל אמרו לעיל כדאזיל תיירא כו' עכ"ל אף שרשב"ם גופיה פירש לעיל אהא דקביע ושאינה מסויימת במיצריה עד כמה היינו דוקא לרב מ"מ למאי דמסיק כדאזיל תיירא כו' מצינו למימר שפיר דאליבא דשמואל נמי סגי בהכי ולא פליג בהא אדרב וק"ל:

1) דף נד. at גמרא

a) First שאלה

- i) In a שדה נכסי הגר that's מסוימת במצרי' how much must a person dig if he wants to be קונה the שדה by פורתא בה פורתא

b) רב תשובה of

- i) כיון שהכיש בה מכוש אחד קנה כולה

c) שמואל of תשובה

- i) לא קנה אלא מקום מכושו לבד

c) Second שאלה

- i) how much does he need to dig if the שדה isn't מסוימת במצרי'

d) תשובה

- ii) דף נד: on ד"ה כדאזיל תיירא at explained earlier "כדאזיל תיירא דתורא והדר"

2) דף נד. at רשב"ם

- a) It's only for רב that the גמרא at דף נד. asks how much a person needs to dig to be קונה a שדה שאינה מסוימת because it's מסתבר that a קנין is made less readily for a שדה מסוימת than for a שדה שאינה מסוימת

- b) But for שמואל – who says even בשדה מסוימת he's only מכושו מקום – it's a קונה מקום מכושו – שדה שאינה מסוימת in a מקום מכושו only קונה that a person is פשיטות

- 3) סוגיא in our רשב"ם
- a) Both רב and שמואל agree that in a שדה שאינה מסוימת a person is קונה a whole שדה if he digs "כדאזיל תיירא דתורא והדר"
- 4) מהרש"א
- a) קשיא
- i) רב said at דף נד. that the שאלה for שאינה מסוימת applies only to רב
- b) תירוץ
- i) It's correct that the second שאלה at דף נד. was asked only for רב
- ii) But
- (1) once the גמרא in its תשובה said for רב that מכוש אחד in מסוימת שדה isn't שדה the whole שדה but כדאזיל תורא works to be קונה the whole because it counts as if he were מכוש the whole שדה
- (2) It's possible that
- (a) שמואל holds that תורא כדאזיל works both for שאינה מסוימת שדה and שדה מכיש the whole שדה because כדאזיל תיירא counts also for שמואל as if he were מכיש the whole שדה
- (b) And that שמואל disagrees with רב only on whether מכוש אחד is מהני for שדה שמסוימת במיצר'

תד"ה אבל פיסלא לא

תוס' בד"ה אבל פיסלא כו' דלא אשכחן רשות בפני עצמו שהוא חשוב בפחות מד' כו' עכ"ל ק"ק א"נ דהוי פחות אם הוא רחב ג' אמאי לא הוי רשות בפני עצמו דהיינו מקום פטור כפרשב"ם ויש ליישב ודו"ק:

תד"ה הר שעיר

בד"ה הר שעיר כו' נמי איירי כו' שלא טיהרו בסיחון כו' אלא מפרש למה מעשרין מעשר עני כו' עכ"ל ודאמר מר הרבה כרכים כבשו כו' והניחום כדי שיסמכו עליהם עניים אף על גב דמא"י היו כו' כ"ש עמון ומואב כו' ע"כ מתוס' דפ"ק דיבמות ע"ש:

רשב"ם ד"ה משלמין לו

בפרשב"ם בד"ה משלמין לו כו' כאשר זמם ולא כאשר עשה כו' עכ"ל ולא הוי הכא כאשר עשה כמ"ש בנ"י ע"ש:

- 1) משנה
- a) היו שנים מעידין אותו שאכלה ג' שנים ונמצאו זוממין משלמין לו את הכל

- 2) רשב"ם
 - a) כדכתיב כאשר זמם ולא כאשר עשה
- 3) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) Why do the עדים need to pay for the loss – presumably the מחזיק had possession of the שדה when the עדים were מוזם so there was already עשה כאשר
 - b) נימוקי יוסף based on תירוץ
 - i) Why does רשב"ם assume a case where the מחזיק wasn't in the שדה when the עדים were מעיד so there was no עשה כאשר
 - c) קשיא
 - i) Why then does רשב"ם cite "כאשר זמם ולא כאשר עשה"
 - d) תירוץ
 - e) כאשר עשה by רשב"ם means to say that there is no עשה לא

דף נו:

תד"ה הרי אלו ג' עדיות

[דף נו עמוד ב] תוס' בד"ה הרי אלו ג' עדיות שהרי העד כו' כמו כן אחיו כו' עכ"ל אין מלת שהרי הוכחה ונתינת טעם דהוי ג' עדיות דאדרבה אימא דהוי עדות א' כר' עקיבא והוא עצמו יכול להעיד בשנים אבל אחיו לא יעיד אלא שבאו לומר דלהך מלתא חשיב להו ג' עדיות דס"ל כמו שהוא עצמו יכול להעיד בשנים כך אחיו יכול להעיד משא"כ אי הוה עדות א' אחיו לא היה יכול להעיד וק"ל:

- 1) First הקדמה
 - a) Two אחים can't join as עדים on the same עדות
- 2) Second הקדמה
 - a) ר' עקיבא
 - i) For שני חזקה one pair of עדים must be מעיד on all three years
 - ii) in other words the entire עדות is "עדות אחת"
 - b) רבנן
 - i) There can be three pairs of עדים of which each pair is מעיד for one year only
 - ii) Because the עדות for each period is separate – "עדיות מחולקין"
- 3) רשב"ם as explained by משנה
 - a) שלשה אחים ואחד מצטרף עמהם הרי אלו שלש עדיות" hold that רבנן

- b) Meaning that
- i) Since עדיות for each year are מחולקין from the עדיות of other years
 - ii) ר' אובן can be an עד for year 1 and his brother שמעון can be an עד for year 2 and his brother לוי can be an עד for year 3
- 4) תוספות
- a) "הרי אלו ג' עדיות"
 - b) שהרי העד שהעיד בראשונה הוא עצמו יכול להעיד בשני' ולא אמרינן אדם קרוב אצל עצמו
 - c) כמו כן אחיו יכול להעיד
- 5) מהרש"א
- a) Presumably תוספות intends to prove that ר' עקיבא and רבנן disagree with ר' עקיבא and hold that the עדיות are מחולקין since an עד who isn't an אה of another עד can be מעיד for all three years and we don't say he's אצל עצמו
 - b) קשיא
 - i) That the same person can be מעיד on all three years doesn't prove that עדיות מחולקין
 - ii) Just the opposite
 - (1) ר' עקיבא who says עדות אחת היא requires that the same persons be מעיד on all three years
 - (2) And there is no ריעותא of אדם קרוב אצל עצמו because no עד is supporting in a later עדות what he said in his first עדות
 - c) תירוץ
 - i) By using the word "שהרי" תוספות isn't proving that עדיות מחולקין
 - ii) Instead
 - (1) תוספות accepts that רבנן for other reasons have already accepted that עדיות מחולקין
 - (2) and תוספות points out – not as proof – that
 - (a) just as לכל הדעות the same person can be מעיד on more than one year and we don't say אדם קרוב אצל עצמו
 - (b) in the same way because עדיות are מחולקין different brothers can be מעיד for different years and we don't consider that their קרובות is a חסרון

תד"ה אלא מעתה

בד"ה אלא מעתה כו' א' אומר אכלה אג"ה ובד"ו הניחה בורה כו' וא' אומר לא כי כו' עכ"ל אבל בשנים אומרים אכלה אג"ה ובד"ו הניחה בורה כו' וב' אומרים לא כי כו' אף על גב דמכחשי אהדדי הוי חזקה דלעדות א' {כלומר דבגוונא דר' נחמן} עדות ב' {{הכיתות}} {{העדים}} בטלות דלא ידעינן הי

מינייהו דמשקרי אבל הכא אף על גב דכת א' ודאי משקרי מתקיימת החזקה
בכת השניה ולפרשב"ם יש להסתפק בזה בב' כתות שאמרו בדילוג ודו"ק:

בא"ד דהכא לא מכחשו כו' ודקאמר התם אשתא דקא מסהיד מר כו' עכ"ל אין
זה עיקר הטעם דהא כשא' אומר אכלה אב"ג וא' אומר דה"ו הוי חזקה
מעלייתא כריב"ק אף על גב דאשתא דקא מסהיד מר לא קמסהיד מר אלא דר"ל
אשתא דקא מסהיד מר כו' ובאתרא דמוברי באגי הוה הכחשה וכה"ג צ"ל
לפירוש רשב"ם דאין זה עיקר הטעם אלא משום דאכלה בדילוג ודו"ק:

- 1) דף לב. at ברייתא – הקדמה First
 - a) זה אומר ביום ראשון לוח פלוני מפלוני מנה וזה אומר ביום שני ראיתי גם אני שלוח ממנו
 - b) לר' יהושע בן קרחה עדותן מתקיימת דמכל מקום אמנה קא מסהדי
- 2) דף כט. at רב הונא – הקדמה Second
 - a) There can be no חזקה בדילוג where א' ג' ה' אכלה
 - b) except that in an אתרא דמוברי באגי there is a valid חזקה if א' ג' ה' and אכלה א' ג' ה' הניחה בורה
- 3) רשב"ם according to מסקנא here in the גמרא
 - a) Both for רב יהודה and for רב נחמן רב יהודה
 - i) באופן א' – אחד אומר אכלה חטין א' ב' ג' ואחד אומר אכלה שעורין א' ב' ג' – הרי זו חזקה
 - ii) באופן ב' – אחד אומר אכלה א' ג' ה' ואחד אומר אכלה ב' ד' ו' – לא הויא חזקה
 - b) Because
 - i) "הכי השתא התם באופן ב' בשתא דקא מסהיד מר לא קא מסהיד מר – הכא באופן א' תרוייהו
בחדא שתא קא מסהדי"
 - ii) "מאי איכא למימר בין חיטי לשערי – בין חיטי לשערי לאו אדעתיהו דאינשי"
- 4) בא"ד דהכא at the end of מהרש"א
 - a) The difference between אופן א' and אופן ב' is that
 - i) In אופן א' both עדים agreed that אכלה רצופין – and because עדים don't pay attention to whether זרעה חטין or זרעה שעורין it's not significant that one עד thought that אכלה חטין and the other thought that אכלה שעורין
 - ii) while in אופן ב' each עד is מעיד that the שני חזקה were בדילוג
 - b) the rest of the לשון of the גמרא – בשתא דקא מסהיד מר לא מסהיד מר – isn't part of the חילוק because based on קרחה בן יהושע there is a חזקה if one עד is מעיד on א' ב' ג' and the other is מעיד on ה' ו' since each is מעיד that אכלה רצופין without דילוג
- 5) תוספות as understood by גמרא
 - a) רשב"ם as for אופן א' says the same רב יהודה
 - i) באופן א' – אחד אומר אכלה חטין א' ב' ג' ואידך אומר אכלה שעורין א' ב' ג' הרי זו חזקה

- b) רב נחמן by קשיא
- i) If it doesn't matter to you that they're מכחשי אהדדי on חטין ושעורין
 - ii) Then there should also be a חזקה in the following אופן ג' where the עדים are also הניחה בורה אכלה on which years מכחשי אהדדי
 - (1) אחד אומר אוכלה א' ג' ה' והניחה בורה ב' ד' ו' ואידך אומר אוכלה ב' ד' ו' והניחה בורה א' ג' ה'
 - (2) because based on רב הונא on דף כט each is מעיד on valid חזקה שני
- c) ר' יהודה of תירוץ
- i) "הכי השתא התם באופן ג' בשתא דקא מסהיד מר לא קא מסהיד מר הכא באופן א' תרוייהו בחדא שתא קא מסהדי"
 - ii) "מאי איכא למימר בין חיטי לשערי – בין חיטי לשערי לאו אדעתיהו דאינשי"
- 6) בא"ד דהכא at מהרש"א
- a) somewhat similar to what מהרש"א said earlier for רשב"ם also applies here for תוספות ביאור
 - i) The עיקר difference between אופן ג' and אופן א' is that
 - (1) In אופן א' the עדים don't count as being מכחיש each other because עדים don't pay attention to whether זרעה שעורין or זרעה חטין
 - (2) while in אופן ג' the עדים are מכחיש each other as we've set out earlier
 - ii) the rest of the לשון of the גמרא מר – גמרא מר – isn't part of the עיקר חילוק because based on קרחה בן יהושע בן קרחה there is a חזקה if one עד is מעיד on א' ב' ג' and the other is מעיד on ד' ה' ו' since the עדים aren't מכחיש each other
- 7) ד"ה אלא מעתה at מהרש"א
- a) שאלה
 - i) Would there also be no חזקה in אופן ד' that varies from אופן ג' as follows
 - (1) אחד אומר שנים אומרים אוכלה א' ג' ה' והניחה בורה ב' ד' ו' ואידך אומר שנים אומרים אוכלה ב' ד' ו' והניחה בורה א' ג' ה'
 - b) תשובה
 - i) It's מסתבר that there is חזקה in אופן ד'
 - ii) Because
 - (1) While in אופן ג' at least one עד is משקר and there aren't two חזקה עדי
 - (2) In אופן ד' although one כת is משקר the other כת is מעיד on חזקה שני
 - c) But in אופן ה' that varies from אופן ב' as follows
 - i) אופן ה' – אחד אומר שנים אומרים אכלה א' ג' ה' ואחד אומר שנים אומרים אכלה ב' ד' ו'
 - ii) It's a ספק whether there is חזקה because although each כת is מעיד on an אכילה still together they're מעיד on רצופה for 6 years

דף נז:

גמרא ואי בעית אימא

[דף נז עמוד ב] גמרא ואב"א הא דליכא ינוקא כו' ול"ק הא דאיכא שמעא כו' כ"ה בנוסחאות אחרים וק"ל:

תד"ה בשותפין

תוס' בד"ה בשותפין כו' ועוד נראה דיש לחלק בין שדה לחצר כו' עכ"ל ולעיל דקשיא ליה לתלמודא דשמואל אדשמואל לא בעי לשנויי ולחלק בין שדה לחצר דתרתיה מלתייהו דשמואל משמע ליה דבשדה קאיירו ואין להקשות אמאי לא תרצו הכא נמי כדמשני רבינא לעיל לחלק בין יש בו דין חלוקה ובין אין בו דין חלוקה די"ל הא דפריך משותפין שנדרו מוקמינן לה אף באין בהן דין חלוקה דיכול לאסור עליו כמ"ש התוספות לקמן וא"כ לרבינא ע"כ דאית לן לפלוגי בין שותפין שנדרו ובין קניית שותפין דהא לענין קניה לא קפיד באין בה דין חלוקה ובגדר קפיד והיינו כדמסיק רבינא דהא מני ר"א דלענין נדרים מחמיר אפילו בויתור אבל תלמודא הכא דלא אסיק אדעתיה למימר דר"א היא וע"כ לא מפליג בין אין בה דין חלוקה ליש בה דין חלוקה דאל"כ אכתי תקשי ליה הך דשותפין שנדרו דאוסר אף באין בהן דין חלוקה ודו"ק:

- a) First – הקדמה דף מב: – גמרא דף מב: –
 - i) שותף יש לו חזקה – שמואל
 - ii) קשיא
והאמר שמואל שותף כיווד ברשות דמי ומשמע דאין לו חזקה (1)
 - iii) תירוץ דרבינא
הא דאית בה דין חלוקה דקפיד ואיכא חזקה (1)
הא דלית בה דין חלוקה דלא קפיד וליכא חזקה (2)

2) Second – further on – דף מב: – הקדמה

- a) The reason that שותף אין לו חזקה is that פעמים מניח לאחד להשתמש לחברו ג' שנים ואחר כך ישתמש הוא

3) here משנה

- a) רישא
הי' מעמיד בהמה בחצר אין להן חזקה i)
- b) סיפא
עשה מחיצה לבהמתו הרי זו חזקה i)

- 4) גמרא here
- a) קשיא
 - i) מאי שנא רישא מאי שנא סיפא
 - b) רב נחמן
 - i) הכא בחצר של שותפין משתעי
 - (1) רישא דלא קפדי עסקינן בהעמדה כדי (1)
 - (2) סיפא דקפדי עסקינן במחיצה (2)
 - c) קשיא
 - i) ובהעמדה כדי לא קפדי
 - ii) והתנן דקפדי דשותפין שנדרו הנאה זה מזה אסורין ליכנס לחצר
 - d) רבינא of תירוץ
 - i) In fact שותפין aren't קפדי
 - ii) אסור בהנאה is ויתור נדר ר' אליעזר follows משנה But
- 5) תוספות
- a) קשיא
 - i) Why is it relevant to חזקה that שותפין are קפדי
 - ii) We established at דף מב: that חזקה אין להן חזקה anyway because each expects to use the חצר השותפות alone for some period
 - b) תירוץ "ועוד נראה" תירוץ
 - i) the גמרא here deals with a חצר where we don't say "פעמים" and the דין depends on קפידא
 - ii) The גמרא there deals with שדה where פעמים does apply and that's why there is never חזקה
- 6) מהרש"א part 1
- a) קשיא
 - i) Why doesn't the גמרא at דף מב: answer the סתירה on the מימרות of שמואל by saying הא בחצר הא בשדה
 - b) תירוץ
 - i) It's משמע to the גמרא that שמואל deals with חצר in each מימרא
- 7) מהרש"א part 2
- a) קשיא
 - i) To answer the קשיא to רב נחמן from the משנה on שנדרו שותפין why doesn't the גמרא here rely on the סברא of רבינא at דף מב: namely

(1) deals with a חלוקה where חצר שאין בו דין חלוקה and that's why חזקה there's no חזקה

(2) The משנה deals with a חלוקה where חצר שיש בו דין חלוקה and that's why חזקה there's an איסור הנאה

b) תירוץ

i) לית בה דין ד"ה רבינא at תוספות proves that the משנה in נדרים applies even where חלוקה חלוקה

ii) That's why רבינא needs to be מפרש that the משנה is based on ויתור and not on קפידא

8) אבל תלמודא דהכא – מהרש"א of המשך

a) קשיא

i) To answer the קשיא at the beginning of the סוגיא here of מאי שנא רישא מאי שנא סיפא

ii) Why doesn't the גמרא rely on the תירוץ of רבינא at דף מב: that

(1) הא דאית בה דין חלוקה דקפיד ואיכא חזקה

(2) הא דלית בה דין חלוקה דלא קפיד וליכא חזקה

b) תירוץ

i) At the beginning of our סוגיא the גמרא already realized that the משנה of שותפין applies also to a חלוקה but the גמרא didn't yet realize the תירוץ of רבינא that the משנה is based on ויתור and not on קפידא

ii) But רבינא at דף מב: already had in mind his תירוץ that the משנה of שותפין שנדרו is based on ויתור and that in fact שותפין aren't קפדי in a חלוקה and that's why רבינא there could say in a חלוקה חזקה

דף נח.

תד"ה מציין

[דף נח עמוד א] בד"ה מציין כו' ואפילו רבנן כו' לא מרבה לה בנזיר אלא כו' שלפני הדבור כו' עכ"ל ומדברי התוס' דנזיר פ' כ"ג נראה דאדרבה דלפני הדיבור עדיף טפי ומטמא אפילו לר"ש וכ"ה בחידושי הרמב"ן וק"ל:

דף נח:

תוספות ד"ה אנבג

[דף נח עמוד ב] בד"ה אנבג כו' כדמשמע בפרק עשרה יוחסין כו' עכ"ל מדבריהם נראה דל"ג בפרק עשרה יוחסין כמו שהביא רשב"ם או אינטל

כדקרויה רבנן אלא דגרסי אנבג כדקרויהו רבנן וכ"ה בנוסחאות גמרא שלנו שם ודו"ק:

תוספות ד"ה מרזב

בד"ה מרזב כו' וכענין זה פר"ח שהם כו' עכ"ל היינו דלפי' הר"ר יוסף ולפר"ח שאין יכול לסלקו לראש השני של המזחילה לאפוקי מפירוש קמא שהוא פרשב"ם וק"ל:

דף נט.

תוספות ד"ה החוט

[דף נט עמוד א] תוס' בד"ה החוט כו' לבן של אחרונים כפתח היכל זה ר' אושעיא כו' כצ"ל וכ"ה בפ' כיצד מעברין ע"ש:

תוספות ד"ה למטה

בד"ה למטה מד' כו' ותני עלה מלמטה כדי שלא יעמוד כו' עכ"ל כצ"ל:

תוספות ד"ה עד טפח

בד"ה עד טפח כו' ולא מטעם דפי' כו' עכ"ל דמה"ט דלעיל שכתבו דבטפח יכול לתלות דברים גדולים כו' ויתקלקל הכותל כו' בתוך ג' נמי שלא החזיק היה יכול למחות בבעל החצר וק"ל:

תוספות בא"ד והא דמפליג

בא"ד והא דמפליג בין טפח לפחות הא בהא כו' עכ"ל אין לפרש דר"ל הא דמפליג בין טפח לפחות ולא קמפליג בטפח גופיה בין תוך ג' לאחר ג' דהא ודאי לאו קושיא הוא דאימא דניחא ליה לפלוגי כולה מלתא בלאחר ג' ועוד דא"כ לא תרצו כלום דטפח גופיה נמי כולה מלתא הא בהא תליא דבטפח לאחר ג' דמהניא ביה חזקה יכול למחות ובתוך ג' דלא הוה חזקה אינו יכול למחות וע"כ נראה לפרש דבריהם דר"ל והא דמפליג בין טפח לפחות כו' דבטפח קאמר דיכול למחות ובפחות קאמר דאינו יכול למחות דהיינו בעל הגג בבעל החצר והל"ל איפכא דבטפח אינו יכול למחות ובפחות יכול למחות דהיינו בעל החצר בבעל הגג ואהא קאמר דהא בהא תליא ר"ל דהמחאה תלוי בחזקה וכיון דבטפח קאמר דיש חזקה לבעל הגג קאמר נמי ביה דיכול למחות בבעל החצר ובפחות דקאמר דאין חזקה לבעל הגג קאמר נמי ביה דאינו יכול למחות וק"ל:

1) First תוספות in "עוד יש לפרש" שיטה as explained by the משנה – הקדמה

לאחר ג'	תוך ג'	זיז עד טפח כלומר טפח או יותר מטפח
אית לי' חזקה לבעל הגג שהוציא לזיז	לית לי' חזקה לבעל הגג שהוציא לזיז	
בעל הגג מוחה	בעל גג אינו מוחה	
לית לי' חזקה לבעל הגג	לית לי' חזקה לבעל הגג	פחות מטפח
בעל הגג אינו מוחה	בעל גג אינו מוחה	

2) Second הקדמה

- a) After ג' שנים the בעל הגג has a חזקה for a large זיז that's מטפח או יותר מטפח
- b) בעל הגג never has a חזקה for a small זיז

3) תוספות of לשון that מהרש"א is מבאר below

- a) קשיא
 - i) "והא דמפליג בין טפח לפחות מטפח"
- b) תירוץ
 - i) הא בהא תליא דבטפח דמהני בי' חזקה יכול למחות בבעל החצר אבל בפחות מטפח דלא הויא חזקה אין יכול למחות"

4) מהרש"א

- a) Possible ביאור of the קשיא of תוספות
 - i) instead of being מחלק between a זיז טפח and a זיז פחות מטפח
 - ii) why isn't the משנה instead מחלק for a זיז טפח between ג' לאחר when there is חזקה and ג' תוך when there is no חזקה
- b) תוספות of the קשיא of ביאור to פרכא
 - i) Why doesn't תוספות accept that the משנה wants to explain how ג' לאחר the דין varies depending on whether the זיז is טפח or פחות מטפח
- c) possible ביאור of the תירוץ of תוספות
 - i) the משנה prefers to be מחלק between a זיז טפח and a זיז פחות מטפח
 - ii) to teach that all depends on whether there is חזקה so that after ג' שנים the בעל זיז פחות מטפח can be מוחה to the בעל החצר for a זיז טפח but not for a זיז פחות מטפח
- d) תוספות of תירוץ of ביאור to פירכא
 - (1) For a זיז טפח itself the דין also all depends on whether there is חזקה
- e) It must be that the תוספות means the following קשיא and תירוץ
 - i) קשיא
 - (1) the משנה says that the בעל הגג can be מוחה if he has חזקה and he can't be מוחה if he has no חזקה
 - (2) why doesn't the משנה also teach the reverse: the בעל החצר can be מוחה if there is no חזקה and he can't be מוחה if there is חזקה

לאחר ג'	תוך ג'	
---------	--------	--

זיז עד טפה כלומר טפה		לית לי' חזקה לבעל הגג שהוציא לזיז		אית לי' חזקה לבעל הגג שהוציא לזיז	
או יותר מטפה		בעל חצר מוחה	בעל גג אינו מוחה	בעל חצר מוחה	בעל הגג מוחה
פחות מטפה		לית לי' חזקה לבעל הגג		לית לי' חזקה לבעל הגג	
		בעל חצר מוחה	בעל גג אינו מוחה	בעל חצר מוחה	בעל הגג אינו מוחה

ii) תירוץ

- (1) Whether the בעל הגג can be מוחה depends on whether he has a חזקה
- (2) Whether the בעל החצר can be מוחה depends on whether the בעל הגג has a חזקה
- (3) The משנה prefers to teach how the חזקה of a person (the בעל הגג) affects his own מחאה instead of teaching how the חזקה of a person (the בעל הגג) affects the מחאה of another person (the בעל החצר)

דף נט:

[דף נט עמוד ב] בד"ה ואפי' בעל כו' וא"ת והיאך יכול בעל הגג להשתמש כו' עכ"ל ואמתני' לא קשיא להו הך קושיא משום דכולה מתני' דיכול למחות ואינו יכול למחות איכא לפרושי כולה בעל הגג בבעל החצר וק"ל:

תד"ה מאי אריא

בד"ה מאי אריא כו' ולפי' קשה לרשב"א דא"כ כו' הל"ל קמ"ל דבב' מקומות כו' עכ"ל ואמתני' לא קשיא הא ודאי דבר פשוט הוא דבב' מקומות שייך היזק טפי כדתניא {כדתנן} א' לא יעשנה שנים מיהו לפ"ה לא קשה דהל"ל דקמ"ל דבב' מקומות כו' משום דלא קתני הכי אלא בב' פתחים ואשמועינן הכא תלמודא בפותח חלון נמי איכא למימר הכי דהשתא אפי' בבית נמי בעינא לאיצטנועי מינדך אבל לפר"י כיון דהמקשה נמי ידע הך סברא דב' מקומות אפי' בחלון לא ה"ל למתרץ להשיב אלא בפשיטות דקמ"ל דבב' מקומות לא מצינו כו' וק"ל:

בא"ד ונראה לו דמעיקרא כו' לא ס"ד שיש לו שותפות בחצר עכ"ל וכפ"ה לפי דעת המקשה מזיק לשנים אחרים והמתרץ השיב דחצר השותפין היינו שיש לו שותפות בו וק"ק כיון דהמקשה לא הקשה אלא מכח דהוה ס"ד דחצר השותפין שאין לו שותפות בו דניתני רבותא טפי בחצר חבירו שאינו מזיק לשנים ה"ל למתרץ להשיב בפשיטות דחצר השותפין שיש לו שותפות בו דאינו מזיק נמי לב' דהשתא ליכא רבותא טפי בחצר חבירו מבחצר השותפין וי"ל דמ"מ לא ה"ל למיתני חצר השותפין אלא חצר חבירו ה"ל למיתני טפי וקאמר דאי חצר השותפין באין לו שותפות בו ובמזיק לשנים דוקא קאמר הא אינו דאפי' לחצר חבירו נמי דינא הכי ודו"ק:

1) משנה דף ס.

- a) "אחד לא יעשנו שנים"
- b) We'll explain this משנה below
- 2) משנה here
- a) לא יפתח אדם חלונותיו לחצר השותפין
- 3) גמרא
- a) מקשן
- i) מאי איריא לחצר השותפין אפילו לחצר חבירו נמי לא
- b) תרצן
- i) לא מיבעיא קאמר
- (1) לא מיבעיא לחצר חבירו דלא אבל חצר השותפין דאמר לי' [הפותח] סוף סוף הא קא בעית לאיצטנועי מינאי בחצר
- (2) קא משמע לן דאמר לי' [אידיך] עד האידינא בחצר הוה בעינא אצטנועי מינך השתא אפילו בבית נמי
- 4) תוספות as explained by רשב"ם
- a) מקשן of the הוה אמינא
- i) The משנה says that ראובן who isn't a שותף can't open a חלון into a חצר in which לוי שמעון and לוי are שותפין because then he'd be מזיק both שמעון and לוי
- ii) That's why the מקשן asks
- (1) why is it relevant that ראובן is a מזיק רבים meaning שמעון and לוי
- (2) it would be a greater רבותא for the משנה to say that a person can't open a חצר into חלון of "חבירו" meaning a יחיד who alone owns a חצר
- b) בא"ד ונראה לו מהרש"א at תרצן of the מסקנא
- i) The משנה deals with a different case altogether – namely with the case of ראובן who is a שותף of שמעון in a חצר and is already מזיק שמעון from אחד מקום meaning from the פתח of ראובן into the חצר
- ii) And the משנה teaches that still ראובן can't be פותח a חלון into the חצר to now be ב' מקומות מזיק שמעון
- c) קשיא
- i) The משנה at דף ס. already says "אחד לא יעשנו שנים" to teach that a person who is permitted to be מזיק another person from one מקום can't be מזיק the other person from ב' מקומות
- d) תירוץ
- i) The משנה here goes beyond the משנה at דף ס. to teach that
- (1) "אחד לא יעשנו שנים" applies not only to a second פתח in addition to an existing פתח but also to a חלון in addition to the existing פתח

"עד האידנא בחצר הוה בעינא אצטנועי מינג השתא אפילו בבית נמי"

5) בא"ד ונראה לו at מהרש"א

a) קשיא

i) Why didn't the תרצן answer more simply that the case of ראובן being מזיק his שותף also involves only one ניזק and so is no less a רבותא than the case where ראובן is מזיק who is a יחיד and isn't a שותף

b) תירוץ

i) Still the משנה ought to have dealt with חצר חבירו where there can be no טעות that the ניזק is a יחיד instead with חצר השותפין where there can be a טעות that the משנה refers to ראובן who is מזיק a רבים of שמעון and לוי who are שותפין

ii) And keep in mind that

(1) if in fact the משנה were to deal with ראובן who is מזיק a רבים of שמעון and לוי who are שותפין

(2) the קשיא of מקשן would still be in place that it would be a greater רבותא for the משנה to teach the case of חבירו who is a יחיד

6) ד"ה מאי איריא at מהרש"א as explained by ר"י ביאור – תוספות

a) מקשן

i) The מקשן realized from the start that the שיטה of the תרצן on the case of the משנה as explained by רשב"ם is correct – namely that

(1) ראובן is in effect מזיק only שמעון his שותף who is a יחיד and

(2) the משנה teaches that לא יעשנו שנים אחד also applies to פתיחת חלון by a שותף

ii) The מקשן asked why the case of the משנה is a greater חידוש than ראובן who is מזיק his שותף who isn't a יחיד

b) תרצן

i) The תרצן answered by pointing out that in the case of חבירו there was no prior ניזק while in the case of שותפין there was a prior ניזק from another מקום

7) מהרש"א of קשיא as explained by ר"י רשב"א

a) Note that for the שיטה of ר"י

i) The מקשן already knew that the משנה teaches the חידוש that מקומות ב' applies also to פתיחת חלון based on the סברא that "עד האידנא בחצר השתא אפילו בבית"

ii) The תרצן explained only that in the case of חבירו there is now a ניזק only from one מקום while in the case of שותפין there is a ניזק from two מקומות

b) קשיא

i) Then for the שיטה of ר"י why isn't enough for the מקשן to say simply קא משמע מקשן that the משנה of the שיטה without repeating the full מקומות נמי already knew

דף ס.

רשב"ם ד"ה מאי עליי'

[דף ס עמוד א] בפרשב"ם בד"ה ומאי עלייה כו' דההוא חדר שלפנים מביתו דהיינו נמי כו' ועולה דרך ארובה כו' עכ"ל הכי משמע ודאי לישנא מאי עלייה אפתאי דהיינו יציע שאחורי בית שחלק החדר שאחורי הבית בגובהו ועולה בו דרך ארובה אבל קשה מי הכריח תלמודא למימר מאי עלייה אפתאי דהיינו שחלק החדר בגובהו לימא בפשיטות שחלק כל הבית בגובהו דאין כאן תוס' בנין כלל בעלייה ויש ליישב ודו"ק:

תד"ה ראויין הללו

תוס' בד"ה ראויין הללו כו' דכתיב ותהי עליו כו' עכ"ל וכינוי דעליו קאי על ישראל שראה בלעם את ישראל שוכן לשבטיו אמר שראוי שתהא על ישראל רוח אלקים וק"ל:

דף ס:

גמרא ואיפכא איתמר

[דף ס עמוד ב] גמרא ואיפכא איתמר ר"י כו' במהרש"ל נ"ל דאינו מגיה הדברים כו' אלא ה"פ אסברא כו' ור"ל אמר דאי להחזיר אסור משום דכבר מחל כו' ה"ה דאסור להוציא כו' עכ"ל והוא דחוק ונ"ל דודאי אינו מגיה הדברים אלא ה"פ אסברא לך דלא פליגי בלהוציא אלא בלהחזיר וה"ק ר' יוחנן כנס מוציא דכל כנס שרי להוציא כיון דאסור להחזיר הכותל אבל אי הוה שרי להחזיר הכותל הרי מצינו בכה"ג שהחזיר הכותל דכנס אינו מוציא ור"ל אמר דמצינו שפיר כנס אינו מוציא דסבר שרי להחזיר הכותל ובכה"ג כנס אינו מוציא ותו לא מידי וק"ל:

1) משנה

a) אין מוציאין זיזין לרה"ר שלא יכשלו בהם בני רה"ר אלא אם רצה כונס ביתו לתוך שלו ומוציא

2) גמרא

a) איבעיא להו

i) כנס ביתו לתוך שלו ולא הוציא מהו שיהזור ויוציא

b) תשובה

i) ר' יוחנן כנס מוציא

ii) ריש לקיש אינו מוציא

- c) א"ל ר' יעקב לר' ירמיה בר תחליפא אסברה לך
 i) להוציא זיזין כ"ע לא פליגי דלאחר שכנס מוציא כי פליגי להחזיר כתלים למקומן
 ii) ואיפכא איתמר ר' יוחנן אמר אינו מחזיר ריש לקיש אמר מחזיר
- 3) מהרש"ל
 a) It's not necessary to change the גירסא in ר' יוחנן and ריש לקיש for בר תחליפא
 b) When ר' יוחנן says "כנס מוציא" he means
 i) Once he was כונס all he can do is to be מוציא זיזין whenever he wants but he can't be מחזיר כתלים למקומן
 ii) When ריש לקיש says "כנס אינו מוציא" he means to ask this question:
 (1) How can you say מחזיר כתלים למקומן because he waived his rights
 (2) If so he should also have waived his right to be מוציא זיזין and the דין should have been **כנס אינו מוציא**
- 4) מהרש"א
 a) מהרש"ל is correct that there's no need to change the גירסא but his explanation is a דוחק
 b) It's less בדוחק to explain בר תחליפא this way
 i) When ר' יוחנן says "כנס מוציא" he means that after a person is כונס זיזין he'll be able to be מוציא the זיזין again because the setback will always remain available since he has no right to remove the setback by being מחזיר his כותל
 ii) When ריש לקיש says "כנס אינו מוציא" he means that after a person was כונס זיזין he's permitted to be מחזיר his כותל and if he does so מוציא זיזין because by being מחזיר the כותל he eliminated the setback

הדרן עלך חזקת הבתים